

art3

www.aku.sk

Desiate Artorium
zaplo umenie v každom

4

ARS ELECTRONICA

6

Koncert na zámku v Kittsee

18

Profesor Murin novým rektorom AU

Akademický senát Akadémie umení v Banskej Bystrici podľa § 9, ods. 1, písm. c), zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zme- ne a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Štatútu Akadémie umení v Banskej Bystrici a Rokovacieho poriadku AS AU, v súvislosti s ukončením funkčného obdobia súčasného rektora Akadémie umení v Banskej Bystrici prof. PaedDr. MgA. et Mgr. Vojtecha Didiho, ktorý bol vymenovaný za rektora prezidentom Slovenskej republiky 11. februára 2016 s účinnosťou od 20. februára 2016, vypísal voľbu kandidáta na funkciu rektora Akadémie umení v Banskej Bystrici na nasledovné štvorročné funkčné obdobie 2020 – 2024.

Voľba kandidáta na funkciu rektora Akadémie umení v Banskej Bystrici sa uskutočnila 17. decembra 2019 v priestoroch Divadelného štúdia FDU AU. tajnou voľbou. Pre uskutočnenie voľby Akademický senát AU zvolil a predseda AS AU vymenoval päťčlennú volebnú komisiu, ktorú tvorili traja členovia za zamestnaneckú časť AS AU: doc. Mgr. art. Lubomír Viluda, ArtD. (FDU AU) – predseda, Mgr. art. Peter Strenáčik, PhD. (FMU AU) – člen, Ing. Ivana Badinská (kníhnicna AU) – členka a dvaja členovia za študentskú časť AS AU: Mgr. art. Veronika Hollá (štud. FDU AU) – členka a Gabriela Birošová (štud. FVU AU) – členka. Členovia akademickej obce Akadémie umení v Banskej Bystrici podávali písomné návrhy kandidátov na funkciu rektora v zalepenej obálke označenej „Voľba rektora AU – návrh“ do rúk doc. Mgr. art. Lubomírovi Viludovi, ArtD., predsedovi volebnej komisie, do 17. novembra 2019. Volebná komisia AS AU organizačne pripravila voľbu a verejné zhromaždenie akademickej obce AU v súlade s prijatým Uznesením AS AU zo dňa 10. októbra 2019 a podľa stanovených termínov platných predpisov, o čom bola Akademická obec Akadémie

umení priebežne informovaná na vývesných tabuliach AS AU, fakúlt AU a na príslušnej web stránke AU.

Osem návrhov, štyria kandidáti

Následne sa 17. decembra 2019 v Divadelnom štúdiu FDU AU uskutočnilo predvolebné zhromaždenie akademickej obce pre voľbu kandidáta na funkciu rektora Akadémie umení v Banskej Bystrici pre nasledovné štvorročné funkčné obdobie 2020 – 2024. Kandidáti na funkciu rektora vo svojom príhovore predstavili vlastný dlhodobý program smerovania vzdelávacej inštitúcie AU a následne pokračovali v diskusii s členmi akademickej obce formou otázok a odpovedí. Zhromaždenie akademickej obce viedol a konferoval predseda Volebnej komisie AS AU doc. Mgr. art. Lubomír Viluda, ArtD. V súlade so scenárom vystúpil aj so správou volebnej komisie pri AS o prípravách volieb a predstavil kandidátov na rektora, ktorými boli prof. PaedDr. MgA. et Mgr. Vojtech Didi, prof. MgA. Ing. Michal Murin, ArtD., doc. Mgr. art. Matúš Oľha, PhD. a doc. Mgr. Anton Szomolányi, ArtD. Po verejnom vypočutí všetkých kandidátov zvolil nového rektora veľký 17-členný akademický senát, v ktorom každú fakultu reprezentuje 5 členov, pričom na zvolenie bolo potrebných 9 hlasov. Výsledky tajného hlasovania vyhlásil akademickej obci predseda AS AU. V prvom kole dostal V. Didi 6 hlasov, M. Murin 6 hlasov a M. Oľha 5 hlasov, kým A. Szomolányimu sa neušiel ani jediný hlas. Keďže v prvom kole kandidát zvolený nebol, do druhého kola postúpili dvaja kandidáti. V ňom dostal prof. Didi 5 hlasov a prof. Murin 12 hlasov (2 členovia nehlasovali). Novým kandidátom na rektora AU sa tak stal doterajší prodekan pre UVČaMV FMU AU prof. Murin. Návrh následne poputuje na ministerstvo školstva a potom na schválenie prezidentke republiky.

„Moje pocity? Predovšetkým cítim únavu... Musím vlastne prehodnotiť svoje budúce obdobie, pretože z voľného výtvarného umelca a pedagóga sa má stať tak trochu administrátor, rektor, a tak dúfam, že to spoločne zvládneme. Za najdôležitejšie zo svojej vízie smerovania školy považujem celkovo zvýšenie jej kvality, uspieť v akreditačnom procese a nastaviť parametre tak, aby škola bola medzinárodná a akceptovaná. Pokiaľ ide o to, o koho sa chcem oprieť – poznám väčšinu pedagógov, výstupy i projekty a nazdávam sa, že aj v budúcnosti pôjde o to dať priechod zaujímavým projektom. Uvidíme, čo limity dovoľia,“ uviedol nám po slávnostnej chvíli profesor Murin.

Doterajší rektori AU

1998 – 2000

prof. PhDr. Alexander Melicher, CSc.

2000 – 2003

prof. PaedDr. MgA. et Mgr. Vojtech Didi

2003 – 2004

doc. PhDr. Zuzana Martináková, CSc.

2004 – 2008

prof. PaedDr. MgA. et Mgr. Vojtech Didi

2008 – 2012

doc. Mgr. art. Matúš Oľha, PhD.

2012 – 2016

doc. Mgr. art. Matúš Oľha, PhD.

2016 – 2020

prof. PaedDr. MgA. et Mgr. Vojtech Didi

(ba), foto (prezident.sk)

Kultúra nás spája

V rámci projektu „Kultúra nás spája“ sa v polovici októbra 2019 v Mestskom dome kultúry Brezno uskutočnil Horehronský bašavel. Podujatie bolo zamerané na najmä na marginalizovanú rómsku komunitu a uskutočnilo sa s podporou Banskobystrického samosprávneho kraja a pod záštitou primátora mesta Brezno Tomáša Abela. Predstavili sa v ňom folklórny súbor Šťastné detstvo, folklórny súbor Kýčera, ľudová hudba Nátura i súkromná základná umelecká škola Stanislavy Skladanej – Talentárium. Čestným hosťom koncertu bola Akadémia umení v Banskej Bystrici, reprezentovaná študentmi fakulty múzických umení Tomášom Valičekom, Natáliou Lukáčovou, Vierou Semaňákovou a Ivanou Grómovou.

(mh), foto Milan Štefánik

Jubilejný ročník divadelného festivalu vysokých umeleckých škôl máme úspešne za sebou

Desiate Artorium zaplo umenie v každom

V polovici októbra to na Akadémií umení naozaj žilo umením. „Zapni v sebe umenie“ bolo motto 10. ročníka divadelného festivalu vysokých umeleckých škôl Artorium 2019. Ide o medzinárodný projekt, ktorý aj tento rok priniesol do Banskej Bystrice zaujímavé divadelné predstavenia, ale aj rôznych lektorov, pod ktorých vedením mohli účastníci festivalu získať rôzne poznatky.

Medzinárodný rozmer

Hneď v prvý deň študenti spolu s hosťami z Akadémie umení z Nového Sadu vybehli do ulíc a uskutočnili tak sprievod mestom. Okoloidúci Banskobystričania mohli vidieť pouličné divadlo, pozostávajúce z akrobácií, tanečných, hudobných, no najmä hereckých čísel. Večer obstaralo oficiálne otvorenie festivalu, po ktorom sa predstavili študenti domovskej scény s inscenáciou *Opití*. V ďalších dňoch sa predstavili študenti z pražskej Divadelnej fakulty Akadémie múzických umení s predstavením *Jordan*, spomínaní študenti zo Srbska s predstaveniami *Zločin a trest* a *No-*

emova archa. Rovnako k nám zavítala Vysoká škola múzických umení z Bratislavy s inscenáciou *Honzlová*.

Pestrý sprievodný program

Festival sa tešil veľkému diváckemu záujmu, ale aj účasti na workshopoch. Bolo z čoho vyberať, témy boli rôzne: Zvuk a práca s mikrofónom, Osobná skúsenosť, ako materiál pre tvorbu v dramatickom umení, Demokracia, Relaxačno-meditačné techniky, Herecká technika K. S. Stanislavského pod vedením režiséra pôsobiaceho v slávnom Moskovskom divadle. Lektori prišli zo Slovenska, Maďarska, Srbska a Českej republiky.

Sprievodný program bol takisto bohatý, predstavili sa filmy študentov katedry dokumentárnej tvorby, a večery patrili „OFF programu“ ktorý sa vždy niesol v inej atmosfére – prvý deň študenti pripravili vedomostný kvíz z umeleckej oblasti, ďalší večer patril súťaži v hereckej improvizácii, potom si prišli na svoje speváci a tanečníci.

Za mimoriadne prínosné a divácky zaujímavé považuje organizačný tím diskusie po predstaveniach, kde sa diváci mohli opýtať rôzne otázky, ale taktiež boli tvorcovia konfrontovaní s názormi divákov a študentov zo Slovenska i zo zahraničia. >>

Permanentná pozvánka

Ak sa vám predsa len nepodarilo zúčastniť sa festivalu, do jeho diania ste mohli nahliadnuť prostredníctvom festivalových videodenníkov alebo festivalového časopisu. Nedá sa uprieť, že študenti naozaj spestrili druhý októbrový týždeň a ponúkli viac než uspokojujivé umelecké vyžitie. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník. Študenti umenie v sebe nevypínajú a pozývajú na ďalšie predstavenia Divadla Akadémie umení, ktoré je otvorené verejnosti od októbra 2019 do júna 2020. Vstup na študentské inscenácie je voľný. Rezerváciu miest je možné uskutočniť prostredníctvom mailu na divadlo@aku.sk alebo telefonicky. Program nájdete na FB stránke Divadlo Akadémie umení v Banskej Bystrici alebo na www.divadlo.aku.sk.

Festival Artorium 2019 z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Mgr. art. Jana Ovšonková,

foto: Rebeka Bizubová, Daniela Turzová

ARS ELECTRONICA

OUT OF THE BOX – The Midlife Crisis of the Digital Revolution

5.– 6. septembra 2019 študenti katedry IDM ateliéru digitálnych médií, Martin Bízík, Gabriela Birošová a Veronika Šmírová navštívili spolu s profesorom Michalom Murinom medzinárodný festival Ars Electronica 2019 v rakúskom Linzi. Tento ročník pod názvom Out of the Box bol 40. výročím festivalu zameraného na umenie a technológie v spoločenských kontextoch. Festival v každom ročníku spája aktuálne témy so súčasným umením prostredníctvom technológií, vedy a výskumu. Je to integrovaný organizmus, ktorý sa neustále inovuje.

Radiosands

5 dní, 16 miest, 501 exponátov, 548 samostatných podujatí, 1 449 umelcov a vedcov zo 45 krajín, 110 000 návštevníkov. Súčasťou Ars Electronica sú okrem samotných expozícií aj zvukové performance, ktoré prinášajú medzi účastníkov festivalu prvky aktuálnej experimentálnej hudobnej sféry. Performancedominujú rozmanitosťou a pluralitou vzťahov medzi hudbou / zvukom a mediálnym umením. Prostredníctvom niekoľkých diel vám priblížime atmosféru tohtoročného festivalu.

Thom Kubli (DE / CH) **Radiosands**

Priestorová inštalácia pozostávajúca zo 16 rádii vytvárala priestorovú choreografiu zvuku, založenú na vyhľadávaní generovaných algoritmov, ktoré prehľadávali frekvencie lokálneho rádia. Inštalácia nadobúda ďalšie rozmery, pri inštalovaní v inom priestore vytvára originálny súzvuk miestnych mimikrov rádiového vysielania. Rovnako ako algoritmy Facebooku, aj táto inštalácia vyberá informácie, ktoré je možné počuť v rádiách v reálnom čase vzťahujúc sa na genius loci daného výstavného priestoru.

Michael Candy (AU) **CRYPTID**

Robotická svetelná socha, ktorá svojimi až mikroskopickými pohybmi budila pocit monumentálnosti a nedotknuteľnosti. Šesť neónových trubíc za sprievodu zvuku pohybujúcich sa častí konštrukcie pôsobilo ako vibrujúca anomália, ktorá zdieľala oslnivú a vyhradenú prítomnosť.

Nicole Robson (UK) **Rhythm of the Heart**

Študentská práca, ktorá je inšpirovaná umeleckými činnosťami, ktoré vnášajú nový život do každodenných vecí.

Autorka využíva kinetiku metronómu, ktorý sa pohybuje na základe srdcového rytmu participanta. Interaktívna inštalácia je doplnená tempom sprievodnej piesne tanečnej skupiny Stats, ktorá sa zároveň s dýchaním a pohybom mení podľa srdcového rytmu.

Ralf Baecker (DE)
Putting the Pieces Back Together Again

1250 krokových motorov, vybavenými bielymi ukazovadlami vytvára kinetickú inštaláciu, ktorá odkazuje na umelecký prieskum a meditáciu o súčasných vedeckých metodikách. Pomocou týchto elektromechanických činiteľov dielo skúma nehierarchickú komunikáciu a kolektívne správanie. Polomery ukazovateľov sú vybrané tak, aby sa pretínali s ukazovateľmi jeho susedov. Prostredníctvom vlastného jazdného okruhu ukazovateľa menia svoj smer otáčania v prípade kolízie. Vďaka súhre mnohých entít vzniká na povrchu zariadenia zložitá správanie.

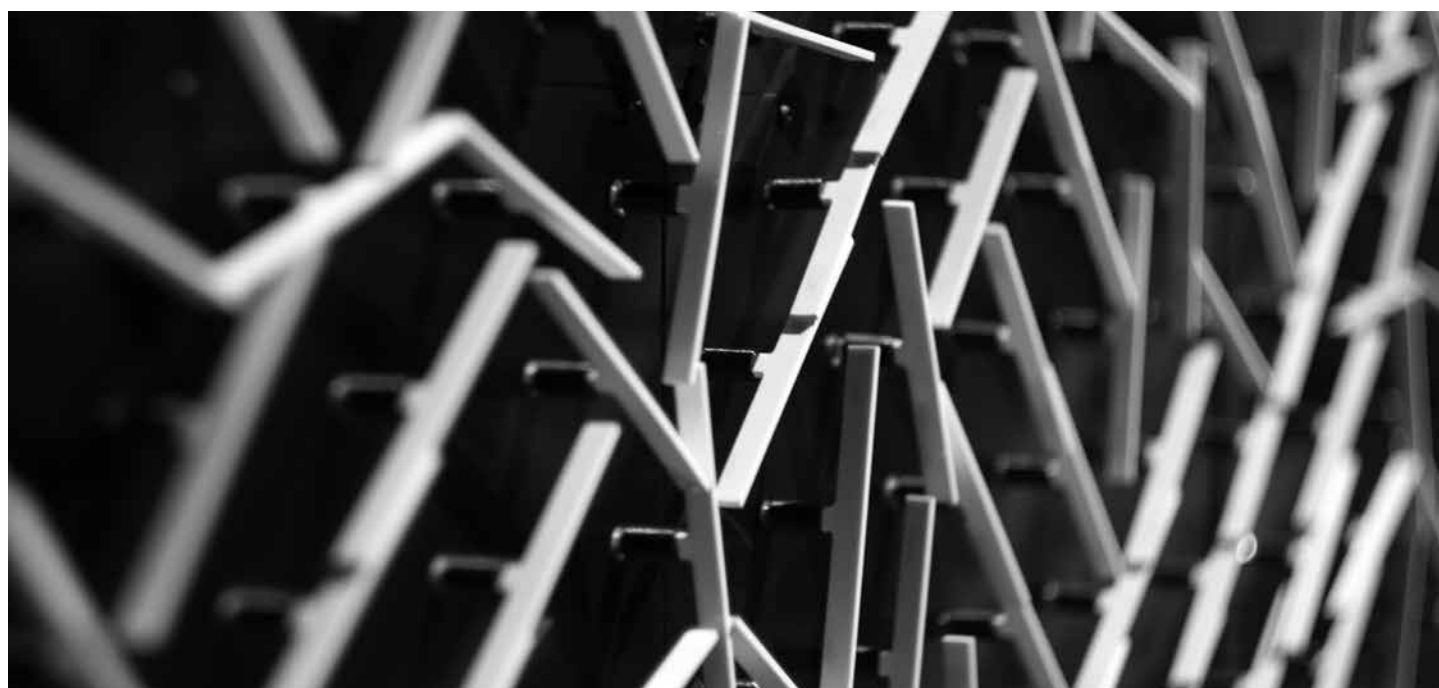
Louis-Philippe Rondeau (CA)
LIMINAL

Svetlo premietané na hrane interaktívneho objektu využíva médium fotografie na zachytenie prítomnosti a minulosti. Štrbinové skenovanie zachytáva a naťahuje čas v priestore. Objekt pripomína svetelný portál, ktorý je vizuálnou metaforou na tok času. Súčasnosť morfuje minulosť v oslepujúce biele svetlo.

Martin Bízik, Gabriela Birošová, foto a. a.

Cryptid

Putting_the_pieces

Akčné polohy grafiky

Medzinárodné podujatie Akčné polohy grafiky ako II. ročník česko-slovenského grafického workshopu vizuálneho umenia vytvára priestor a podmienky na zdokonalenie a napredovanie v oblasti súčasného umenia s dôrazom na alternatívne grafické techniky, experimentálne tendencie a akčné polohy grafiky absolventom a pedagógom vysokých umeleckých škôl na Slovensku, v Čechách a tento rok aj v Poľsku.

Z vernisáže výstavy

Priestor alternatíve a experimentu

Cieľom podujatia bolo realizovať alternatívne a experimentálne vizuálne diela v oblasti súčasnej voľnej grafiky. Výsledky z workshopu boli prezentované v Galérii FX Akadémie umení v Banskej Bystrici (21. 10. – 24. 10. 2019). Kurátorkou výstavy bola PhDr. Alena Vrbanová, PhD., teoretička a odborníčka v oblasti súčasnej grafiky. Účastníci okrem média grafiky mohli pracovať so stratégiami site-specific artu, performancie, akčného umenia, body artu, konceptuálneho umenia a umenia nových médií. Počas teoretickej fázy sa účastníci dozvedeli nové poznatky z oblasti súčasnej voľnej grafiky a aktuálnych foriem akčného umenia. Počas praktickej fázy sa účastníci zoznámili s technickými,

technologickými metódami grafickej tlače a súčasne sa dozvedeli o aktuálnych trendoch v danej výtvarnej oblasti. Využili v spolupráci s odbornými lektormi Petrom Valiskom-Timečkom a Stanislavom Piatrikom ich nadobudnuté skúsenosti, ktoré môžu ďalej využiť vo svojej umeleckej praxi. Workshopu sa spolu zúčastnilo 11 profesionálnych umelcov, z toho 8 hosťujúcich z Českej republiky a Poľska a 3 pedagógovia Fakulty výtvarných umení AU v Banskej Bystrici. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. V prvý deň pozostával program z prezentácie platformy workshopu (Stanislav Piatrik a Peter Valiska-Timečko) a prezentácie tvorby účastníkov, v druhý deň nasledovala prednáška PhDr. Aleny

Vrbanovej, PhD. – Akčné polohy grafiky a diskusia: Peter Kocák – Kaligrafia, ďalej štafetová grafika/Non stop 24 h grafiky – linoryt a individuálna tvorivá činnosť (Akčné polohy grafiky), v tretí deň opäť štafetová grafika/Non stop 24 h grafiky – linoryt, individuálna tvorivá činnosť (Akčné polohy grafiky) a napokon vernisáž výstavy Akčné polohy grafiky v Galérii FX. Autori: Peter Kocák, Róbert Makar, Patrik Ševčík, Stanislav Piatrik, Martin Ševčovič, Peter Valiska-Timečko, Oľga Mogavcová, Andrea Uvačiková, Míra Macík, Katarzyna Winczek, Barbara Czapor-Zaręba.

(in), foto Vlado Bahýl

PhDr. Elena Knopová, PhD. z Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV o teatrologickej konferencii

Prepojenie divadla, vedy a profesionálov so študentmi

Rodená Banskobystričanka a niekdajšia absolventka Akadémie umení PhDr. Elena Knopová, PhD. z Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV sa na 16. ročníku medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencii predstavila v zodpovednej úlohe odbornej garantky. V rozhovore nám poskytla svoje poznatky.

- Banskobystrická teatrologická konferencia je vlastne cyklická, takže každoročne na záver sa koná diskusia, na ktorej hľadáme témy, ktoré spájajú divadelníkov a divadelných výskumníkov naprieč Európou. Tam sa vždy vygenerujú niektoré subtémy, ktoré následne vo vedeckom programovom výbore konferencie zväžime a pokúšame sa danú tému prispôbiť aj potrebám školy. Aby škola bola istým spôsobom reprezentatívnou tematickou inštitúciou a aké témy by sme my radi generovali zvnútra školy smerom do verejného diskurzu. A posledná téma? Keď si vezmeme, aký máme rok, teda deviatkovy - tie udalosti boli možno ešte zlomovejšie ako v osmičkových rokoch - a tridsať rokov po nežnej revolúcii, rok 1948, 19. storočie, obdobné periódy nachádzame v 20., dokonca v 21. storočí. Takže sme si povedali, že skúsime tú nepokojnú Európu a čo všetko ona generovala. Ale nejde len o vonkajšie nepokoje a to, ako na ne reagovali divadelníci, ale aj aký tvorivý nepokoj vznikol v divadle na základe týchto podnetov. Lebo divadlo je len také, aký je človek.

Konferencia ponúkla širokú škálu prednášok, obsahových výpovedí známych i menej známych odborníkov. Čo vás v jej programe osobitne zaujalo?

- Šestnásty ročník mal veľmi zaujímavé zloženie referujúcich. Nechýbali odborníci z domáceho univerzitného prostredia aj z Akadémie umení či SAV a medzi hosťami emeritná profesorka z parížskej Sorbonny Christine Hamon-Sirejols, ktorá spolupracovala s ta-

mojšou akadémiou vied. Privítali sme veľmi talentovanú postdoktorandku Ceciliu Carponi z talianskej univerzity La Sapienza, takisto našich stálych partnerov z Poľska, belehradskej univerzity i univerzity z Nového Sadu. Takže témy prichádzajú aj z tohto priestoru. Príspevky, ktoré prichádzajú trebárs zo Srbska alebo Ukrajiny, reagujú na takpovediac vé-štvozkové záležitosti, hostia zo západných krajín prinášajú zasa trochu iný pohľad. Napríklad si kladú otázku, prečo stále inscenujeme klasikov a ako klasikou drámou, to znamená Molierom či Shakespearom, dokážeme stále reflektovať aj súčasné deje. Alebo ponúkajú starších divadelníkov, ktorí prežili nepokojné obdobie, a to v nich vzbudilo veľkú ambíciu, aby sa divadlo s ich pomocou prerodilo. Aby z divadla odišla napríklad komercia alebo meštianske vnímanie divadla, aby sa divadlo oslobodilo od kamenných priestorov a prišlo bližšie k ľuďom, aby tak komunikácia divadla a človeka bola ešte užšia.

Podujatie si vybuodovalo svoje renomé, čo podčiarkuje už samá skutočnosť, že je ojedinelým v rámci celého Slovenska. V čom vidíte jej prínos z pohľadu vedkyne?

- Toto podujatie je určite jedinou kontinuálne pokračujúcou teatrologickou konferenciou na Slovensku a myslím si, že aj v Čechách a okolitých európskych krajinách. V čom je jej prínos? Podľa môjho názoru veľmi vzácne prepája to, o čo sa usiluje slovenská veda a školstvo, teda praktické divadlo, divadelnú vedu a divadelných profesionálov so študentmi, doktorandmi. To všetko tu nachádzame už niekoľko rokov pod jednou strechou. To jej zároveň zaručuje sľubnú perspektívu. Vyrastajú nám nové generácie, hlási sa nám čoraz väčší počet doktorandov a postdoktorandov, takže si myslím, že si získala svoje sympatie a na nich už bude, ako ju budú v budúcnosti modelovať a s akou vervou sa jej zmocnia.

PhDr. Elena Knopová, PhD.

Vaše návraty na Akadémiu umení majú súvislosť najmä s touto konferenciou, no sú determinované aj tým, že ste jej absolventkou. A nie hocijakou.

- Nuž, to naozaj stojí za zmienku. V tom čase bol na škole otvorený prvý a posledný raz odbor divadelná veda. Stalo sa tak čerstvo po založení Akadémie umení, myslím, že v roku 1999. Prijali ma na tento odbor a možno povedať, že so mnou vznikol aj zanikol... Žiaľ, dnes vidíme, že takéto divadelno-vedné vzdelávania veľmi chýba. Nemala ho istý čas ani bratislavská VŠMU, pred dvoma-troma rokmi síce obnovila divadelné štúdiá, no vidíme, že stačia dva-tri roky a vznikne veľká generačná medzera. Nesmieme zabúdať, že sú tu iné zamestnania, kde sa môžu kreatívni ľudia uplatniť, generovať a kreovať svoje nápady a niečo múdre, teda televízia, reklamné agentúry a podobne. Naproti tomu divadelná veda, to je maratón, stojí to veľa úsilia a je to naozaj beh na dlhú trať.

(ben), foto (vb)

Čerešničkou na torte Shakespeare

Vďaka festivalu Artorium 2019 sme skutočne „Zapli v sebe umenie“ (podľa motto 10. ročníka) a určite ho nebudeme tak skoro vypínať, naopak, pokračujeme a pozývame na naše študentské divadlo plné nápadov, energie a nadšenia.

Od Bačovej ženy po Kvinteto

V uplynulom období sa v centre pozornosti ocitlo predstavenie Bačova žena (6. novembra), slovenská klasika, pocitvé divadlo, silný príbeh pod režijnou taktovkou Matúša Ol'hu v produkcii OZ Národné divadlo Banská Bystrica Mladým. O niekoľko dní nato (16. a 29. novembra) mali záujemcovia možnosť vzhliadnuť veľmi úspešnú inscenáciu Ani Mak na motívy románu Jozefa Cige-gera Hronského Jozef Mak, ktorá získala prestížne ocenenie na festivalu iTSELF v Poľsku. V rámci podujatia Noc divadiel sa Divadlo Akadémie umení predstavilo práve s touto úspešnou inscenáciou. Témou tohtoročnej Noci divadiel sa stala Nežná. Poznáte Nežnú? Je to veľmi slobodná duša a oslávila narodeniny.

Ozaj – kde ste boli vtedy vy? Štrngali ste kľúčmi alebo maľovali byt? Už ste vôbec existovali? Cítite slobodu, žijete ju alebo je potrebné za ňu ešte stále bojovať? Predstaveniu predchádzala interaktívna príprava narodeninovej oslavy Nežnej. Milovníkov absurdity iste potešilo, že sa na naše javisko vrátila Plešivá speváčka (20. novembra). Skutoční divadelní zanietenci si nenechali ujsť koncom novembra 16. ročník medzinárodnej banskobystrickej teatrologickej konferencie s názvom Divadlo a dráma v kontexte nepokojnej Európy. Bokom neostalo ani malé štúdio, dejisko reprízy Butterfly Affect a Lazariády. Absolvovali sme tiež dve premiéry. Prvou z nich bola 6. decembra inscenácia v podaní Národného divadla Banská Bystrica

mladým O. Z., a to Sen noci svätojánskej od Williama Shakespeara v réžii Matúša Olhu, ktorý bol skutočnou čerešničkou na torte. Dramaturgia Silvia Kováčiková, kostýmy Katarína Olhová, hudba Pavol Janíček, pohybová spolupráca Anna Gromanová, asistenti réžie Merlisa Jacinová a Juraj Hanulík, účinkujú študenti 2., 3. a 4. ročníka herectva.

Druhou premiérou bola 19. decembra absolventská inscenácia študentky divadelnej réžie a dramaturgie Lucie Rakúsovej Kvinteto, v ktorej išlo o text Blaha Uhlára (repríza 8. januára 2020). Dramaturgia: Jana Hanešová, scénografia: Jaroslav Daubrava, výber hudby: Lucia Rakúsová, Lukáš Kečkés, úprava a réžia: Lucia Rakúsová, asistent réžie: Andrej Bilík. Účinkujú: Samo Teicher, Henrich Pittner, Filip Brišák, Lukáš Kečkés, Andrej Bilík, Lucia Ščecinová, pedagogické vedenie: Katarína Burdová. V decem-

brovom programe sa ocitla aj repríza monodrámy Modrá v malom štúdiu Divadla Akadémie umení. Autorská trilógia vznikla z námetu krátkej poviedky Enjoy. V októbri 2019 bola Modrá v podaní Vandy E. Kováčsovej uvedená na festivale audiovizuálnej tvorby JAMU VÍ v Brne (Janáčkova akadémia múzických umení). Text, scéna a režijná spolupráca: Zuzana Tašká. Poslednou premiérou monodrámy pred vianočnými sviatkami bol Dile man. Autor, réžia: Diana Khwaja, pohybová spolupráca: Mgr. art. Anna Gromanová, ArtD., pedagogické vedenie: Mgr. art. Tomáš Mischura, ArtD., účinkuje: Diana Khwaja.

(jo),

foto Vlado Bahýl

Fragmenty z predstavenia Sen noci svätojánskej

Cesta do nemožna alebo Mischura ako Štefánik

Absolvent a v súčasnosti odborný asistent katedry herectva FDU AU Mgr. art. Tomáš Mischura, ArtD., zaoberá sa v hlavnej postave M. R. Štefánika v trikovom filme Cesta do nemožna, ktorý mal premiéru v Bratislave, Košiciach i Banskej Bystrici. Unikátny dobrodružno-životopisný film sa do kín dostal od 30. októbra 2019.

Štefánik sa v podaní herca Tomáša Mischuru predstavuje vo filme ako intelektuál, generál, politik, cestovateľ, vedec, vynálezca, astronóm, národný hrdina, kúzelník, milovník žien aj bonviván. Na svojej Ceste do nemožna zavedie divákov do svojho bohémneho života v Paríži na začiatku minulého storočia, do vojenských misií počas prvej svetovej vojny, na expedíciu na Mont Blanc aj na Tahiti, kde nafotí prvý akt v našej histórii, či na rokovania priamo za stôl s Benešom a Masarykom o vzniku prvej Československej republiky. Pripomeňme si, že Mischura v roku 2014 absolvoval doktorandské štúdium na Akadémii umení v Banskej Bystrici

obhájením dizertačnej práce s názvom: Otvorenie priestoru pre individuálnu hereckú kreativitu ako metóda hereckej participácie na formovaní divadelného tvaru. Metóda bodystorming – aplikácia a overenie v praxi. V roku 2014 tiež absolvoval vzdelávací tréningový kurz herectva pod vedením prof. Venjamina Michajloviča Filštinského na Štátnej akadémii divadelných umení v Petrohrade. Pedagogicky pôsobí na Akadémii umení v Banskej Bystrici od roku 2010. V rokoch 2007–2009 bol členom tvorivého tímu v Divadle Continuo (ČR). V sezóne 2010/2011 pôsobil ako interný člen hereckého súboru Bábkového divadla na Rázcestí v Banskej Bystrici. Od roku 2014 tvorí v rámci hereckého kolektívu v Slovenskom komornom divadle v Martine. Okrem toho hosťuje aj v Bábkovom divadle na Rázcestí, v Slovenskom národnom divadle, v Prešovskom národnom divadle a v Štátnej opere v Banskej Bystrici. Za svoje herecké výkony získal niekoľko ocenení, z ktorých najvýznamnejšia sú cena kritiky Dosky 2011 v kategórii „ob-

jav roka“ za stvárnenie postavy Gregora Samsu v inscenácii Franz Kafka: Premeňa, Bábkové divadlo na Rázcestí a cena kritiky Dosky 2017 v kategórii „najlepší mužský herecký výkon“ za postavu Dávida v inscenácii hry Michaely Zakuťanskej Deň, keď zomrel Gott, Prešovské národné divadlo.

(in), foto skdmartin.sk

V Múzeu SNP znelo Volanie

Do kinodistribúcie vstúpil koncom októbra film Volanie, ktorý uvádza divákov do prostredia Počajevskej lavry. Režiséra Erika Prausa do ukrajinského pravoslávneho kláštora priviedla práca na televíznom projekte.

Rovnováha i zmierenie

Prostredníctvom portrétov troch mníchov zachytáva Praus duchovnú atmosféru a mystiku pravoslávneho kláštora Počajevská lavra, ktorý sa nachádza na kopci nad mestečkom Počajev v Ternopil'skej oblasti na západe Ukrajiny. Toto pútnické miesto pod tlakom materiálnej biedy a duchovného zúfalstva navštevujú masy veriacich, aby načerpali nové sily a odpustenie. Mnísi Gabriel, Vicentius a Nazarij sa tu zbavili traumatizujúcej minulosti, dosiahli pokoj a vyrovnanosť a našli zmysel života. Neváhali dať zbohom svetskému životu, rodine a práci, aby vstúpili do kláštora. Príbehy týchto mužov sú metaforami premeny, osvietenia a zduchovnenia na pozadí tvrdej ukrajinskej reality. No film nie lenže s úctou pozoruje každodenný život mníchov, ale všima si aj okázalú nádheru kláštorného prostredia. A poukazuje na to, že akési vnútorné „volanie“ pociťujú viacerí ľudia, ktorí hľadajú rovnováhu a zmierenie samého so sebou v hektickej a materializmom deformovanej dobe. Toto volanie môže počuť každý z nás, musí mu byť len otvorený – taký je

odkaz divákovi od tvorcov dokumentu, ktorý získal na 14. ročníku MFF Cinematik cenu primátora mesta Piešťany.

Ovocie spolupráce FDU a Filmového klubu

Predseda FK v Banskej Bystrici Ivan Polóny: „V našom filmovom klube sme pomerne dlhé roky, ešte od premietania v Dome kultúry, pravidelne uvádzali prehliadku filmov študentov katedry filmovej dramaturgie a scenáristiky FDU Akadémie umení s názvom Dámy a páni, prichádzame. V nej podľa dramaturgie zástupcov školy boli ponúkané klubovému publiku, aj širokej verejnosti, najzaujímavejšie tituly z tvorby tejto katedry. Vždy som v úvode k premietaniu spomenul, že sa všetci tešíme, keď uvidíme do života samostatný celovečerný film niektorého z tvorcov. A práve Erik Praus, študent AU v Banskej Bystrici, ktorý neskôr prestúpil na VŠMU k Dušanovi Hanákovi, počas tých rokov u nás mal do kolekcií zaradené nejaké práce. Napokon došlo na moje slová a FK v Múzeu SNP bol poctený možnosťou uviesť v premiére jeho celovečerný debut „Zem, ktorá hľa-

dá svoje nebo“ o jeho vzťahu k rodnému kraju, k tradíciám i súčasnosti, na obraze niekoľkých obyvateľov obce Pohorelá. Druhý film Erika Prausa „Volanie“ sme premietli v rámci nášho podujatia November Fest Slovensko vo vypredanej kinosále Múzea SNP za účasti delegácie tvorcov: Erik Praus (scenárista a režisér), Peter Kováč (kameraman), Peter Harum (strihač), Andrej Mělník (koordinátor a jazykový sprievodca na Ukrajine) a Peter Neved'al (producent). Dokumentárna filmová esej o trojici mníchov z pravoslávneho kláštora v Počajevskej Lavre na západe Ukrajiny zaujala témou, duchovným posolstvom aj filmovým spracovaním, o čom sa v následnej besede po projekcii dlhé minúty s tvorcami v kinosále diskutovalo.“

Zásluhu na tom, že tvorcovia filmu so svojím dielom zavítali aj pod Urpín, aby ho uviedli v kine Múzea SNP, má teda aj FDU AU, predovšetkým Mgr. Martin Palúch, PhD. z katedry filmovej dramaturgie a scenáristiky (úplne vľavo). Tretí zľava na zábere je Ivan Polóny, vedľa neho režisér Erik Praus.

(in, ip), foto Vlado Bahýl

Exkurzia s My Piano

Ponuku Mariána Varhanika, majiteľa firmy mypiano.eu s. r. o., usporiadať 26. novembra 2019 exkurziu do dvoch výrobní klavírov svetových značiek, prijala katedra klávesových nástrojov FMU AU s nadšením. Naši študenti a kolegovia mali možnosť navštíviť v susednom Rakúsku firmu Bösendorfer vo Wiener Neustadt (založenú v roku 1828 v Rakúsko-Uhorsku) a firmu Yamaha vo Viedni (založenú v roku 1887 v Japonsku).

Zasvätení do tajov výroby nástrojov Obidve značky pre svoju schopnosť vyrábať hudobné nástroje špičkovej kvality patria v súčasnosti k najpredávanejším na svete. Ich výroba ukrýva nemalé úsilie výrobcov, ktorých väčšina úkonov sa spája s ručným spracovávaním jednotlivých komponentov nástroja. Sprievodca firmy Bösendorfer nás previedol výrobnými dielňami, kde sme sa stretli s postupmi výroby klavírov od základov až po detaily v podobe tvarovania klávesov, strún či kladiviek. Po prehliadke sme mali možnosť si vyskúšať v showroome Bösendorfer množstvo skvelých klavírov – krídiel i pianín. Veľkosťou a originálnym zvukom zaujali hlavne tri legendar-

ne modely krídel Imperial s dĺžkou 290 cm. Radosť z ľahkosti hry bolo cítiť na nových modeloch rady VC (Vienna Concert), a to hlavne na vlajkovej lodi tejto značky 280 VC s dĺžkou 280 cm. Tento model používa na koncertoch aj František Janoška, ktorý nedávno navštívil našu fakultu v rámci medzinárodného festivalu Bassfest 2019. Modely VC sú v ponuke spoločnosti len od roku 2015 a od predošlých modelov sa líšia množstvom inovácií a patentov. Azda najväčšou klavírnou hviezdou, ktorá hrá svoje koncerty na modeli 280 VC, je sir András Schiff.

Viedenská pobočka Yamahy nás zasvätila do tajov výroby nástrojov prostredníctvom video projekcie. Aj v showroome viedenskej pobočky firmy Yamaha sme si mohli hudobné nástroje vyskúšať. O túto časť prehliadky bol očakávané najväčší záujem. K dispozícii bolo niekoľko krídel radu CX, jedno krídlo nového prémiového radu SX a exkluzívna Yamaha CFX s dĺžkou 275 cm. Prekvapujúco pôsobili nové technické výdobytky, ktorými Bösendorfer i Yamaha disponujú. Sú postavené na prepojení klasického spôsobu hry a využitia technológie Disklavier a prenosu dát cez internet. Vďaka Disklavieru si tak môžete nielen

*my
Piano*

nahrávať svoju hru a ihneď poslať vo formáte mp3 alebo wav mailom, ale môžete sa spojiť aj s iným hráčom na Disklavier a on môže vidieť a počuť vašu hru na svojom klavíri alebo naopak. Zaujímavosťou bolo vidieť a zažiť hru na klavíri s technológiou Transacoustic, na ktorom si okrem hry na klasickom klavíri možno užiť aj niekoľko digitálnych zvukov (elektr. klavíry, čembalo, organy, strings a pod.), a to akusticky prenosom cez rezonančnú dosku. Tým sa môže stať z akustického klavíra napríklad organ. Aj tu, podobne ako u Disklavieru, je možné cez USB port importovať vlastné mp3 files, pustiť ich v režime play a pridať sa k nim hrou na klavíri. Katedra klávesových nástrojov vyslovuje poďakovanie firme „My Piano“ za možnosť nahliadnuť do procesu výroby jedného z najdokonalejších hudobných nástrojov súčasnosti. Pre všetkých zúčastnených bola exkurzia nezabudnuteľným zážitkom.

Doc. MgA. Jana Škvarková, ArtD.

Stretnutie s Poľskom

Banská Bystrica sa stala v čase 25. - 29. novembra dejiskom podujatia Stretnutie s Poľskom, na ktorom participovala FMU AU a ktoré záujemcom ponúklo široké spektrum akcií.

V programe sa ocitlo slávnostné otvorenie výstavy Poľsko - 15 rokov v Európskej únii (vestibul Filozofickej fakulty UMB, Vzdelávacie centrum Mateja Bela), ďalej kvíz o poľskom jazyku, Poľsko a poľský jazyk v centre, poľský komiks po roku 1989 - prednáška, projekcia filmu - Jez Jerzy, úradný preklad - prednáška, poľská literatúra v centre (všetko Centrum poľského jazyka a kultúry pri KSJ FF UMB. K tomu sa pridala festival poľských filmov v Múzeu SNP od 26. - 29. novembra. Záver podujatia patril koncertu piesní Stanisława Moniuszka. Usporiadali ho Poľský inštitút v Bratislave a Centrum slovenských jazykov FF UMB v Banskej Bystrici v spolupráci s Katedrou vokálnej interpretácie Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, a to v podaní študentov a pedagógov FMU AU. Koncert sa uskutočnil v priestoroch radnice na banskobystrickom Námestí SNP.

(in), foto (vb)

Medzi divákmi nechýbal rektor AU prof. Vojtech DiDi

AniMak s ocenením vo Varšave

Úspešná inscenácia ANI MAK na motívy románu Jozefa Cígera Hronského Jozef Mak získala v októbri prestížne ocenenie – Cenu novinárskej poroty na 10. ročníku Medzinárodného festivalu divadelných škôl ITSELF vo Varšave (Poľ.).

Príbeh sa sústreďuje na nemanželského chlapca, Jozefa Maka, ktorý sa svojim špecifickým, spoločensky podmieneným a rodinnou situáciou determinovaným správaním, snaží zapadnúť do sveta, v ktorom ho vlastne nik nechcel a nečakal. „...nemal byť Jano, nemohol byť aniMak.“ Účinkujú: Andrea Juhásová, Katarína Gurová, Andrej Polakovič, Adriána Gandžalová, Filip Sirotiar, Katarína Baranyai, Eva Javorská, Pavol Olešňan. Scenár a spracovanie kolektívnej tvorby do textovej predlohy: Katarína Vozárová, námet a koncept: Petra Kovalčíková, Katarína Vozárová, dramaturgia: Katarí-

na Vozárová, scénografia: Michal Bugáň, kostýmy: Alžbeta Vakulová, hudba: This is Kevin, réžia: Petra Kovalčíková.

Poklona v recenzii

„Umelci urobili dobrú prácu. Dôležitú pre seba a ich krajanov. Je možné, že aj pre Poliakov. Ich hrdinovia kladú otázky o identite a úlohe tradície, naznačujú, že z nej nevyplýva iba sila jednotlivca, komunity, národa, ale aj autoritárske hrozby (akceptovateľné domáce násilie, neochota zmeniť sa, strach z rizika, ľahostajnosť, nedostatok účasti na živote komunity, nebezpečenstvo populizmu, vláda silnej ruky). Vyvoláva to nádej, že ak budú študenti Akadémie umení v Banskej Bystrici chcieť uspieť, potom má každý šancu na úspech. Cenu novinárskej poroty dostali za odvahu, dôslednosť, vytrvalosť v spracovaní dôležitých tém, rozvíjanie ich umeleckej

podoby a tímovú prácu,“ uvádza vo svojej recenzii na portáli e-teatr.pl Ewa Bąk. Naši divadelní vyslanci sa vo Varšave, kde sa toto podujatie koná každé dva roky, predstavili po tretí raz a premiérovo sa tešili z ocenenia. Inscenáciu, ktorá takto zarezonovala v medzinárodnom kontexte, režírne pripravila Mgr. art. Petra Kovalčíková, ArtD. „Je to veľká vec! Hovoril som s riaditeľom SND Petrom Kováčom, ktorý pripravuje jeho jubilejnú, stú sezónu a v rámci nej SND usporiada v apríli 2020 festival, na ktorý mieni pozvať aj túto našu inscenáciu,“ nadchýna sa prodekan AU doc. Mgr. art. Matúš Ol'ha, PhD. Kovalčíková, absolventka FDU AU a doktorandka u škólitel'a prof. MgA. Jana Vedrala, PhD., sa prednádávnom stala odbornou asistentkou na katedre dramaturgie, réžie a teatrológie FDU.

Predvianočný čas v znamení koncertov FMU

Začiatok decembra sa niesol v znamení koncertných vystúpení študentov katedry vokálnej interpretácie FMU AU.

Úvodný decembrový koncert v sále fakulty mal na programe: M. Schneider-Trnavský, W. A. Mozart, P. I. Čajkovskij, A. Dvořák, S. Rachmaninov, R. Leoncavallo, E. Dell'Acqua, L. van Beethoven, N. Rimskij-Korsakov, G. F. Händel, B. Smetana, G. Gershwin, V. Blodek, A. Dargomyžskij, G. Verdi. Účinkovali M. Hajaš, D. Bukhman, M. Bukhman, M. Pružinec, G. Pappová, Z. Zazrivá, K. Mojžišová, G. Sárosov, J. Radovičová, M. Radošinský, E. Dadajová, E. Banči, M. Tajtáková.

Ďalší koncert uvádzal na programe: M. Schneider-Trnavský, J. Křička, V. Novák, I. Zeljenka, B. Martinů, E. Morricone, W.

Gomez, G. Donizetti, P. I. Čajkovskij, J. Haydn, A. Thomas, J. Rodrigo Vidre, Ch. Gounod, F. Lehár, T. Andrašovan, G. Rossini, F. P. Tosti, W. A. Mozart, S. Rachmaninov, J. Offenbach, A. Dvořák, J. Sibelius. Účinkovali M. Škriniarová, Z. Halková, M. Kotlár, M. Mojžišová, M. Luprichová, M. Brandisová, L. Ciesariková, S. Amerová, L. Brodecová, D. Jendruchová, M. Trembáčová, P. Kubáň, Z. Petrova, E. Voima.

Do tretice to bol Večer muzikálových melódií v koncertnej sále Konzervatória J. L. Bellu v podaní študentov muzikálového spevu katedry vokálnej interpretácie FMU AU. Priniesol piesne z muzikálov Mýdlový princ, Yentl, Gentlemen Prefer Blondes, Dracula, Já, Francois Villon, Monte Christo, Neberte nám princeznú, Carmen, Chicago, Matúš Čák

Trenčiansky, Cadillac Records, Kat Mydlář, Legenda o konci ce Evropy, Anything goes, Traja mušketieri, Wicked a Girl Crazy.

Event Details

Poslucháči FMU sa vo výbornom svetle predstavili aj na decembrovom adventnom koncerte Annus Musicum v Kostole sv. Antona a Pavla pustovníkov v starej Sásovej. Na programe: J. Pachelbel, J. S. Bach, W. A. Mozart, M. I. Glinka, F. Mendelssohn-Bartholdy, A. Dvořák, M. Schneider-Trnavský a ďalší.

Šestnásty ročník medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencie (29. – 30. 11. 2019)

Divadlo a dráma v kontextoch nepokojnej Európy

Koniec novembra patril na našej škole 16. ročníku medzinárodnej teatrologickej konferencie v cykle Dnes a tu s ústrednou témou Divadlo a dráma v kontextoch nepokojnej Európy. Tento ročník bol venovaný dlhoročnej pedagogičke na AU a výnimočnej osobnosti slovenskej tanečnej pedagogiky a pohybovej výchovy hercov doc. Irene Pavlitovej.

Toto podujatie vzniklo svojho času z iniciatívy katedry dramaturgie, réžie a teatrologie FDU AU a jeho dlhoročným hýbateľom a odborným garantom bol Andrej Maťašík. Táto nezabudnuteľná osobnosť podujatie organizačne pripravovala až do 14. ročníka a ten nasledujúci bol venovaný práve jej. Konferenciu podporil - aj keď nie v požadovanej výške - Fond na podporu umenia, v pozícii jej odbornej garantky sa tentoraz prezentovala PhDr. Elena Knopová, PhD. Organizačne ju pripravili Fakulta dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici a Ústav divadelnej a filmovej vedy Centra vied o umení Slovenskej akadémie vied.

Reakcie na podnety z nepokoja

Tematické zameranie konferencie umožnilo pozrieť sa z historickej i súčasnej perspektívy na to, ako divadlo a divadelní tvorcovia v zlomových momentoch umelecky reagovali na podnety, ktoré prinášala nepokojná Európa a človeka uprostred nej. Obsahovo kľúčový príspevok predniesla prof. Christine Hamon-Sirejols (Fr.), ktorej vedecká prednáška v anglickom jazyku s názvom „Populism under attack from Classics“ sa stretla s veľkým ohlasom v následnej diskusii.

S ďalšími príspevkami sa prezentovali: Pedagogička telom i dušou – Irena Pavlitová (Soňa Kočanová), „Zasurмили surmity“ alebo sila prepísknutej katarzie (Michal Babiak), Je súčasné divadlo ešte stále nepokojné? (Vlatko

Ilič), Nepokojné divadlo v nestabilnej Európe (Miroslav Bllay), Divadlo v demokracii, demokracia v divadle (Dagmar Podmaková), Antipácia ohrození v hre Viliama Klimáčka Zjavenie - Hrobárová dcéra (Elena Knopová), Tanec ničenia v predstavení Biela káva ako predzvesť rozpadu Juhoslávie (Vesna Krčmar), Od divadla Théâtre di vieux colombier až po London Theatre Studio. Priestory na školenie (Cecilia Carponi), Predstavenie divadla Nô v škole starého holubníka (Miloš Mistrík), Moskva r. 1940: Mikuláš Gacek a Vladimir Nemirovič Dančenko. Archívne stopy slovensko - ruských divadelných vzťahov (Nadežda Lindovská), Herecká metodológia Janka Borodáča – Náčrt k problematike (Krol Mišovic), Pedagog Radovan Lukavský (Zuzana Sílová), Induktívna metóda Thomasa Ostermaiera (Jitka Goriaux Pelechová), Herec v jednom kole (Tomáš Mischura), Populizmus pod útokom klasikov (Christine Hamon-Sirejols), Divadlo reaguje na dôležité otázky našej zjednocujúcej a napriek tomu rôznorodnej Európy (Sylvia Huszár), Dejiny a fikcia v súčasnej srbskej dráme. Prvá svetová vojna v hre Malý mi je tento hrob od Biljany Srbljanović a Drakobijci od Mileny Marković (Irina Ignjatov Popovič), „Divadlo, ktoré zasahuje“ – umelecké a spoločenské iniciatívy varšavského divadla Powszechny v časech rastúceho nepokoja a krízy demokracie v Európe (Aneta Glowacka), Slovenská opera – oáza pokoja v nepokojnej Európe – ? (Michaela Mojžišová), Nemecký idealizmus o antickej dráme v kontexte grécko-perzských vojen (Oliver Bakoš), Zakázané divadlo (Matúš Oľha), Rôznorodé sémantické gesto v dobe, ktorá páčila (Martin Timko), Európa! O, Európa (Peter Himič), Konflikty a následky „spoločenskej farbosleposti“ – predstavenie Odlíšnosť Lvovského autorského divadla (LAD) „Spirograph“ (Andrij Sendeckij), Ako zachrániť svet na malom javisku? Budúcnosť sveta, smog, ekológia (Anna Kuligowska-Korzeniewska – Tomasz Zebrowski),

Prof. PhDr. Miloš Mistrík, DrSc., riaditeľ Centra vied o umení SAV, patrí každoročne k protagonistom teatrologickej konferencie.

Milo Rau a jeho Európska trilógia (Jakub Mudrák), Putinovi agenti: Investigatívna žurnalistika prostredníctvom zážitku v divadle (Sandra Polovková), Imerzia ako apelatívny prostriedok divadla (Ivo Kristián Kubák), Divadlo v čase ekologickej krízy (Viktória Oroszová), Dráma Leopolda Laholu v kontexte nepokojnej Európy (Michal Grandtner), Herec či performer? (Marek Rozkoš), Podoby súčasného tanca na Slovensku (Dominika Krajčovičová), V neistých časoch napriek umením: Divadelné aktivity Vladimíra Wagnera (Viera Bartková), The wooster group – Nová vizulita v divadle (Jaroslav Daubrava), Čo je javisková reč? (Richard Sanitra), Vzdelávanie v umení v kontexte nových poznatkov (Barbora Špániková).

(ba), foto (vb)

Robotnícky dom hostil Camerata Novisoliensis

V polovici novembra sa v banskobystrickom Robotníckom dome uskutočnil koncert orchestra Camerata Novisoliensis s dirigentom Pavlom Tužinským a sólistami.

V programe zazneli diela I. Pleyela, J. Pachelbela, J. S. Bacha, A. Vivaldiho, W. A. Mozarta, A. Dvořáka, B. Brittena, V. Kubičku, E. Suchoňa, E. Morriconeho a i. Koncert sa uskutočnil pri príležitosti 30. výročia Nežnej revolúcie a Medzinárodného dňa študentstva. Koncertný majster: Patrik Kanuščák, lektori Ewald Danel a Pavol Tužinský. Podujatie organizačne pripravila FMU AU a Mesto Banská Bystrica.

(r), foto Vlado Bahýl

Koncert na zámku v Kittsee

V prítomnosti vzácných hostí a širokej kultúrnej verejnosti sa 27. 11. 2019 konal slávnostný koncert komorného zoskupenia Collegium Wartberg (SR) v reprezentačnej sále zámku v Kittsee. Zámok dal postaviť Johann Listy v roku 1668, ktorý ho dal prestavať zo starého veľkostatku. Pôvodná renesančná budova bola neskôr za kniežaťa Esterházyho (1730 – 1740) prestavaná v barokovom štýle.

Collegium Wartberg

Koncert Collegia Wartberg bol prvým z cyklu koncertov spoločnosti *My Piano*, ktorá v projekte pôsobí ako jediný organizátor. Podujatie sa konalo za prítomnosti a s podporou majiteľa spoločnosti Mariána Varhaníka.

Program koncertu bol zameraný na diela Johanna Nepomuka Hummela a Hermanna Goetza. V prvej časti koncertu zaznela trojčastová Sonáta pre kontrabas a klavír A dur op.104 Johanna Nepomuka Hummela v podaní poprednej slovenskej klaviristky Evy Varhaníkovej a významného interpreta v hre na kontrabase Jána Krigovského. Oboja umelci sú pedagógmi Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Ich umelecká spolupráca trvá niekoľko rokov. Na pódiumoch absolvovali desiatky koncertných vystúpení, nahrali niekoľko CD nosičov.

Interpretácia Hummelovej Sonáty A dur v ich podaní bola výborná. Vykazovala znaky zvukovo vyváženej hry a keďže obaja interpreti disponujú výnimočnými technickými dispozíciami, zaznela táto náročná skladba v plnom lesku výrazových premien, v duchu klasicisticko-romantického štýlu. Obzvlášť cenným sa u oboch interpretov javil zmysel pre detail, ktorým dokázali odlíšiť a zároveň skĺbiť znaky jednotlivých častí. Úvodné Allegro amabile e grazioso bolo svojím charakterom blízke klasicistickému rozvrstveniu zvukových odtieňov, zatiaľ čo druhá časť (Romanza. Un poco adagio e con espressione) inklinovala ku kantabilite skorého romantizmu. Iskrivé Rondo (Allegro vivace un poco) uzavrelo kompozíciu v bravúrnom štýle, kedy interpreti nenechali nikoho na pochybách, že ich virtuosita je výnimočná.

Excelentný výkon podporila aj kvalita hudobných nástrojov, najmä v podobe výborného koncertného krídla Imperial značky Bösendorfer.

V druhej časti koncertu nám Collegium Wartberg predstavilo Klavírne kvinteto c mol op. 16 pomerne neznámeho autora Hermanna Goetza (1840 – 1876). Komorný orchester v zložení Fritz Kircher (Rakúsko) – husle, Martin Ruman (Slovensko) – viola, Luis Zorita (Španielsko) – violončelo, Ján Krigovský (Slovensko) – kontrabas, Eva Varhaníková (Slovensko) – klavír, ponúkol auditóriu hudbu plnú vášni, dramatických zlomov, kontrastov, nespútanej energie, ale aj noblesnosti či vtipu. Každá zo štyroch častí (1. Andante sostenuto – Allegro con fuoco, 2. Andante con moto, 3. Allegro moderato quasi Menuetto – Più moto, 4. Allegro vivace) sa niesla v duchu precízneho vypraco-

vania hudobného textu. Orchester znel farebne, mäkko a zvukovo vyvážené. Každý člen orchestra patrí k skúseným interpretom, čo sa odzrkadlilo najmä pri bezproblémovom zvládnutí náročných partov. Obzvlášť treba vyzdvihnúť rolu Evy Varhaníkovej, ktorá okrem neľahkého klavírneho partu zvládla aj integrujúcu úlohu v orchestri. Jej hra bola plná emócií, pričom klavír pod jej rukami znel mäkko, spevne a presvedčivo. K celkovej zvukovej kvalite koncertu prispela výborná akustika koncertnej sály. Dlhotrivajúci potlesk bol úprimnou odozvou nevšedného zážitku.

Integrácia do európskeho kontextu

Podľa organizátora a donátora podujatia Mariána Varhaníka „... poslaním takýchto stretnutí s hudbou má byť podpora koncertného života na Slovensku a jeho integrácia do európskeho kontextu. Ide o prezentáciu slovenských aj zahraničných umelcov, ich vzájomnú spoluprácu, s akcentom na ponuku atraktívnej literatúry z oblasti vážnej hudby – s participáciou klavíra ako sólového či komorného nástroja.“

Spojenie očarujúceho barokového interiéru i exteriéru, výborného koncertného krídla Bösendorfer, ktoré je v tomto prípade stálou súčasťou expozície zámku, ale aj pohostinného prostredia organizátorov, vytvorilo výborné podmienky pre hudobný večer plný umeleckých zážitkov a príjemných spoločenských kontaktov. Podujatie poctili svojou návštevou významní predstavitelia kultúrnych, celoštátnych a medzinárodných inštitúcií (nemecký veľvyslanec v SR Joachim Bleicker, zástupca Ministerstva kultúry SR Koloman Galbavý, zástupca značky Bösendorfer v Rakúsku Markus Walther, zástupcovia značky Yamaha Ján Rafaj a Árpád Csóka, starosta obce Kittsee Johannes Hornek, prezident Rotary club Bratislava Róbert Hromec, predseda Regulačného úradu SR Vladimír Kešjar, vedenie Akadémie umení v Banskej Bystrici).

Doc. MgA. Jana Škvarková, ArtD.

Nemecký veľvyslanec v SR Joachim Bleicker a Marián Varhaník

SilkSCREAM v Prahe

V termíne od 25. 11. – 20. 12. 2019 sa v priestoroch Kampus Hybernská v Prahe konalo niekoľko samostatných výstav umelcov z Čiech a Slovenska.

„Zlínské Quarteto“ Ivan Titor, Radek Peříček, Vilém Čech, Rostislav Liška (Albinus Grammar), „Pražská Pětka“ Markéta Urbanová Jarošová, Monika Havlíčková, Jan Stoss, Lukáš Tůma, Tomáš Vejdovský, „Ostravské Duo“ Daniel Balabán, Václav Rodek

Samostatná výstava pod názvom SilkSCREAM predstavila grafickú tvorbu troch umelcov – pedagógov Katedry grafiky Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici (Igor Benca – Róbert Makar – Patrik Ševčík). Spoločným prvkom výstavy boli diela vytvorené technikou sieťotlače a zamerané najmä na figurálne motívy (ľudskú figúru, zobrazenie tela a telesnosti).

Patrik Ševčík, foto Patrik Ševčík

Róbert Makar počas inštalácie výstavy

Z priebehu i zákulisia 15. kongresu Svetovej cimbalovej asociácie

Vystúpenie Viktórie Herencsár s Anhui Symphony Orchestra pod vedením dirigenta Ye Cong

Svetová cimbalová asociácia (Cimbalom World Association) usporiadala 15. Svetový kongres v meste Hefei (Čína), ktorý prebiehal od 26. do 31. októbra 2019. Kongres zorganizovala Pekinská čínska hudobná akadémia a Kultúrny výbor mesta Hefei.

Organizačnému výboru predsedal Li Lingling, profesor Čínskej hudobnej akadémie v Pekingu a podpredseda Cimbalom World Association. Pri organizácii tohto podujatia pomáhali i študenti a kolegovia profesora Li Lingling. Ich pomoc bola potrebná, nakoľko sa tohto veľkého podujatia zúčastnilo takmer 800 ľudí zo 17 krajín. Väčšina účastníkov pochádzala z Ázie a z rozličných miest Číny. Účasťou na podujatí nás poctila dokonca aj čínska delegácia z Austrálie. Kongresu sa však zúčastnilo len málo ľudí z Európy a Ameriky. Väčšina z nich sa rozhodla

nepodať prihlášku z dôvodu vysokých cestovných nákladov a nejistej finančnej a politickej situácie. Môžem s istotou povedať, že tí, ktorí sa nezúčastnili tejto udalosti, prišli o skvelý zážitok! Čína preukázala svoju podporu kultúre a vedeckému rozvoju dokonca aj v takej malej oblasti, akou je kultúra cimbalov. Hefei je hlavné a najväčšie mesto provincie Anhui s 8 miliónmi obyvateľov. Je politickým, hospodárskym a kultúrnym centrom provincie. Najväčšie kultúrne centrum mesta usporiadalo kongresové akcie: koncerty, prednášky a výstavy.

Veľkolepé privítanie i program

Otvárací i záverečný ceremoniál kongresu sa konali v divadelnej sále s kapacitou miest pre 2 500 ľudí, koncerty prebiehali v koncertnej sále s kapacitou 1 200 miest, prednášky sa konali v technicky dobre vybavenej prednáškovej sále s kapacitou 800 miest a výstava

prebiehala v obrovskom foyeri. Pre účastníkov bolo k dispozícii niekoľko hotelov. Každý z nás bol privítaný s veľkou úctou. Na letisku čakali na mňa, ako na prezidentku Cimbalom World Association a na môjho manžela, ktorý je tajomníkom asociácie, organizátori s veľkým množstvom kvetín za prítomnosti televízie. Môj študent, Mykhaylo Zakhariya, zastupoval Slovensko, aj keď pochádza z Ukrajiny. Teraz však žije na Slovensku, takže bol považovaný za slovenského zástupcu. Mykhaylo zahral na kongrese sólo skladbu „Szálkák“ od Györgyho Kurtága a slovenské ľudové piesne. Zo Švajčiarska prišiel na kongres ďalší podpredseda asociácie Johannes Fuchs, ľudový instrumentalista a výrobca hackbrettov (nemecký názov cimbalu je hackbrett). Anglicko bolo zastúpené členkou predstavenstva Sally Whytehead a anglickým cimbalovým umelcom Geoffreyom Smithom (anglický

názov cimbalu je hammered dulcimer). Geoffrey, avantgardný umelec, skladateľ a inovátor, priniesol na kongres i vlastné skladby. Podujatia sa zúčastnil ešte jeden nemecký podporný člen z Európy, Manfred Keller, ktorý zastupoval Nemecko. Z USA prišla výkonná členka Cimbalom World Association a umelkyňa Karen Ashbrock. Mexiko zastupoval Atlas David Zaldivar Briseño, ktorý predstavil klasické diela na svojom brnkacom salteriu (španielsky názov cimbalu). Akcie sa zúčastnila i Čínska detská skupina z Austrálie pod vedením ich učiteľky zahráli na yangqin (čínsky cimbal). Zaujímavé bolo, že čínske deti narodené v Austrálii prezentovali ich tradičný nástroj yangqin hraním austrálskej hudby, oblečené v šatách navrhnutých podľa austrálskej vlajky. Santur (perzské pomenovanie cimbalu) predstavil Mehdi Siadat z Iránu, ktorý prezentoval perzskú hudbu. Dve skupiny prišli zo Seoulu, Kórea. Jedným z nich bol ansámbl Korean Yangguem Association (yangguem = kórejské meno cimbalu), ktorý viedol Eunhwa Yin. Ansámbl hrá nielen ľudovú hudbu, ale aj populárnu hudbu na vysokej technickej úrovni. Väčšinu skladieb komponuje Eunhwa Yin. Druhou bola ľudová hudobná skupina Kórejskej národnej akadémie (Karts), ktorá pracuje pod vedením Eunjoo Leeho. Hrajú na čínsky typ cimbalu, nie kórejský. Ich hudba je však založená na kórejskej ľudovej hudbe a ľudových tradíciách. Japonská delegácia pozostávala zo štyroch členov. Vo svojom programe hrala na cimbal maďarského typu Junko Sakimura a na hammered dulcimer zahrála Yoko Aokiho. Na pódiu sa s hrou na yangqin pripojil aj Yanki Ma, ktorý žije a vyučuje v Hongkongu. Singapur zastupoval člen predstavenstva asociácie Qu Jian Qing spolu so svojim študentom. Ich duet bol skladbou singapurského skladateľa. Z Malajzie pricestovali traja mladí ľudia, ktorí predstavili hudobnú kultúru svojej krajiny na yangqin. Tím z Hongkongu prezentoval program v rôznych hudobných štýloch, zahrňujúc i svetovú hudbu. Z Taiwanu tu bolo jedináš členov Butterfly Studio, ktorí hrali tradičnú taiwanskú hudbu. Na kongrese sa predstavili školy zo všetkých veľkých miest v Číne. Ich program obsahoval široký záber hudobných štýlov od ľudovej hudby po klasickú hudbu cez džez až po rockovú hudbu. Učitelia hrali spolu so svojimi študentmi. Pred slávnostným otvorením kongresu vedenie miest, vedúci organizačných výborov a zástupca ministerstva kultúry

Viktória Herencsár, Johannes Fuchs, Li Lingling, Mehdi Siadat, Geoffrey Smith

privítali na večeri vedenie a reprezentantov Cimbalom World Association. Na otváracom ceremoniáli, ktorý sa konal v divadelnej sále Kultúrneho centra, zazneli uvítacie prejavy čínskeho ministra kultúry, primátora mesta Hefei, predsedu Pekinskej čínskej hudobnej akadémie hudby a Viktórie Herencsár ako prezidentky Cimbalom World Association. Úvodný koncert usporiadala hosťiteľská krajina. Ich program predstavil yangqin v rôznych formátoch - so symfonickým orchestrom, s komorným orchestrom, s ľudovými nástrojmi, ale i ako sólový nástroj. Anhui Symphony Orchestra prezentoval orchestrálne diela s dirigentmi z Taiwanu a Singapuru. Na predstavení sa prezentovali najslávnejší yangqinová umelci a učители, ako i veľká umelkyňa, hlavná organizátorka kongresu a viceprezidentka CWA, Li Lingling. Účastníci koncertu mali široké vekové rozpätie; od raného školského veku až po najstarší vek. Chcela by som vyzdvihnúť najmä deti, ktoré ohromili publikum svojim disciplinovaným správaním a vynikajúcou hrou. Na pódiu sme videli a počuli mnoho druhov yangqinov, z ktorých najzaujímavejším bol yangqin pre najmenších, ktorý sa dá využiť nielen na vyučovanie hry, ale aj ako hračka pre deti. Nástroj bol navrhnutý a vyrobený výrobcom nástroja, aby pomohol deťom tento nástroj milovať. Odporúčam to maďarským výrobcom nástrojov už viac ako 30 rokov, ale doteraz sa mi nepodarilo z maďarského cimbalu urobiť

nástroj vhodný pre deti, prostredníctvom ktorého môžu radi hrať na tento nástroj. Počas programu boli okrem yangqinu predstavené aj rôzne iné typy cimbalov, ktoré sa objavili na kongrese. Na tento účel bola predstavená kompilácia s hrou na yangqin, hackbrett, hammered dulcimer, santur a cimbal. Zatiaľ čo daný nástroj znel, v pozadí prebiehal film, ktorý predstavil krajinu hráča, ktorý práve hral. Film sa premietal nielen počas prezentácie zahraničných hostí, ale aj počas čínskeho programu. Podkladový film uvádzal charakteristiky rôznych regiónov Číny.

Obohacujúca výstava, rôznorodé koncerty

Po koncerte sa konala recepcia v Grand hoteli Hongrui Junling s čínskou a európskou kuchyňou. Na druhý deň ráno sa otvorila výstava, na ktorej predstavitelia dielní na výrobu nástrojov prezentovali svoje výrobky, ktoré boli nielen vystavené, ale boli tiež k dispozícii na zakúpenie. V Číne existuje 17 tovární vyrábajúcich yangqiny. Tri najväčšie z nich, továreň hudobných nástrojov z Pekingu, Shantou a Hebei, priniesli svoje výrobky. Každá z nich vyrába ročne cca 6 000 yangqinov rôznych veľkostí. Výstava sa konala v hale budovy, kde okrem hudobných nástrojov, príslušenstva k hudobným nástrojom a notových materiálov, boli zobrazení na veľkých plagátoch aj poprední umelci a učители. Na výstave sa predstavili varianty yangqinov rôznych veľkostí a typov,

vyrobené vo vyššie uvedených dielňach a továrňach. Čínsky cimbal prešiel značným vývojom a mnohými zmenami od založenia Cimbalom World Association. Rozšírili jeho rozsah a novšie modely majú aj pedálový systém podobný maďarskému typu cimbalu. Hudobné nástroje bolo možné vyskúšať a samozrejme aj kúpiť. Príslušenstvo k nástrojom zahŕňalo bambusové paličky, puzdrá na paličky, ladiace kľúče, ktoré sa pri nákupe dodávajú s každým yangqinom, ale je možné zakúpiť ich aj samostatne. Na kongresových koncertoch prezentovali kultúru cimbalu všetky regióny a školy v Číne ako i zahraničné krajiny. Programy boli pestré a na vysokej úrovni kvality. Mnoho učiteľov predstavilo svoje vlastné skladby, tradičnú ľudovú hudbu, svetovú hudbu a skladby zodpovedajúce európskej klasickej hudbe. Bolo úžasné počuť a vidieť entuziazmus, skvelú techniku a hudobnú vnímavosť detí a mladých ľudí, ktorí hrali na svoje nástroje. Bolo veľmi zaujímavé, aká rozmanitá a rôznorodá je hudobná kultúra jednotlivých regiónov Číny, napriek tomu, že hrali na rovnakom type nástroja. Stredné Mongolsko prezentovalo mongolské tradície. V tejto oblasti je mongolská kultúra prísne strážená nielen v hudbe a oblečení, ale aj v hre na čínsky nástroj, ktorý je v Mongolsku nazývaný yochin. Účastníci prišli aj z územia Ujguru. Ladenie ich nástroja sa líši od štandardného čínskeho ladenia, takže pre nich nie je jednoduché hrať na iných nástrojoch. Znenie ich hudby je tiež úplne odlišné, ich hudba sa vyznačuje metrickým tempom a skákajúcim rytmom. Používajú tiež bambusové paličky, ale tvar paličky je iný a oveľa tvrdsí než je to u čínskych paličiek. Hoci sa hovorí, že Ujgurovia sú v spojení s Maďarmi, nerozumela som jazyku Ujgurov rovnako ako Číňanom. Charakter ich hudby je podobný charakteru maďarskej ľudovej hudby. Oblečenie účastníkov poukazovalo na to, aký štýl hrajú. Ľudoví umelci hrali v tradičných odevoch, účinkujúci, ktorí interpretovali klasické skladby boli oblečení v krásnych večerných róbach, zatiaľ čo zástupcovia populárneho žánru mali na sebe ležérne oblečenie. Okrem koncertov sa konali prednášky o histórii, vývoji, techniky hry a literatúre nástroja. Vo svojej prezentácii som predstavila knihu „Svet cimbalu“, ktorá poskytuje úplný prehľad o medzinárodnom svete cimbalu. Táto kniha bola vydaná tento rok v slovenskom preklade a vzhľadom na veľký záujem ju plánujem vydať v budúcom roku aj v angličtine. Číňania

nemajú problém s prekladom textov, pretože majú vynikajúce prekladateľské programy, ktoré prekladajú texty z ľubovoľného jazyka do čínštiny súčasne. Prostredníctvom tohto programu som komunikovala s tými, ktorí hovorili iba čínsky. Vďaka tomu sme si navzájom dokonale porozumeli. Bolo pre mňa veľkým prekvapením, že Li Lingling, učiteľka yangqinu na Pekinskej čínskej hudobnej akadémii, predstavila vo svojej prednáške moju pedálovú techniku na yangqin. V roku 2005, keď som bola pozvaná ako hosťujúci profesor na Čínsku akadémiu hudby, neexistoval na čínsky cimbal žiadny pedálový systém. Neskôr čínski výrobcovia nástrojov začali experimentovať s riešením pedálového dizajnu pre yangqin. Moja pedálová technika, ktorá je v Európe rozšírená a ktorú učím svojich študentov, bola samozrejme predstavená čínskym študentom na maďarskom cimbele. Študenti sa naučili túto techniku na maďarskom cimbele, pretože Čínska hudobná akadémia hudby kúpila niekoľko druhov cimbalu, aby sa študenti mohli naučiť hrať aj na iné typy cimbalu. O niekoľko rokov neskôr sa objavili yangqini s pedálom, ktoré ešte neboli dokonalé. Teraz sme však na kongrese mohli vidieť nástroje s dokonalým pedálovým systémom, ktorých používanie bolo rozšírené medzi študentov Čínskej akadémie a teraz aj medzi učiteľov. Keď vtedy kúpili cimbal, myslela som si, že ich budú distribuovať v Číne a neskôr čínski výrobcovia nástrojov budú vyrábať maďarský typ cimbalu. Ale svoj národný nástroj si udržali tým, že ho ďalej vyvíjali podľa modelu najmodernejšieho typu cimbalu, maďarského nástroja. Moja pedálová technika bola začlenená do ich nástroja, ktorou teraz môžu dokonale vyjadrovať hudobný charakter. Tieto nástroje majú rovnaký alebo väčší tónový rozsah ako ten náš, pretože v mnohých prípadoch je najhlbším tónom kontra A a 4-čiarové C je najvyšším tónom, čo je viac ako 5 oktáv, zatiaľ čo náš nástroj má menej ako 5 oktáv.

Medzi prednáškami sme si vyhradili čas na stretnutie našej asociácie, privítali sme nových členov, podali správu o doterajšej práci, navrhli ako ďalej, a diskutovali sme o návrhoch na ďalšie kongresové miesto. O dva roky naša asociácia oslávi 30 rokov svojho trvania, preto musíme vybrať vhodné miesto pre 16. kongres.

Na záverečnom koncerte sme ako obvykle uzavreli kongresové dni, kde všetci účastníci hrali spolu. Na úvod

som predstavila svoju skladbu „Slnko a Mesiac“, ktorú som napísala pre cimbal a symfonický orchester. Spolupracoval Anhui Symphony Orchestra s hosťujúcim dirigentom Ye Congom. Kvalifikovaní hudobníci počas skúšok dodržiavali pokyny dirigenta a urobili všetko, čo bolo v ich silách, aby bolo dielo úspešné. Ich disciplína priniesla výsledky, všetky hudobné diela boli veľmi úspešné a na vysokej úrovni kvality hry. Ye Cong je dirigentom Chicagskej filharmónie a dirigentom Singapurského čínskeho orchestra a dobre sa orientuje v interpretácii klasických i čínskych ľudových skladieb. Jeho odborné znalosti prenikli do hudby, ktorú diriguje. Moja skladba bola prijatá publikom s veľkým nadšením a veľa ľudí požiadalo o noty. Nasledoval koncert „Čas v rukách“ pre yangqin od čínskeho skladateľa Wen Zhanlia, ktorý bol napísaný priamo pre tento kongres. Spolu so symfonickým orchestrom ju premiérovala Wu Huanghuang, lektorka Pekinskej čínskej hudobnej akadémie a študentka Li Lingling. Koncert dirigoval Ye Cong. Tento koncert predstavuje európsky klasický štýl. Po orchestrálnych skladbách nasledovali programy delegácie. Na konci koncertu hrali účastníci podľa tradície všetci spolu. Keďže počet účastníkov bol veľmi vysoký, zúčastnili sa na tejto produkcii vedúci delegácií a škôl, známi čínski sólisti. Napriek tomu prišlo na pódium viac ako 60 cimbalistov, kde bolo možné vidieť a počuť všetky typy cimbalov: santur, hackbrett, hammered dulcimer, cimbal, yangguem, yangqin, yochin. Cimbalový orchester dirigoval taiwanský dirigent Chih Sheng Chen a samozrejme sme interpretovali čínsku pieseň s názvom „Jasmine“. Kongres sa konal v priateľskej rodinnej atmosfére. Naše programy boli ovplyvnené láskou k nášmu nástroju a jeho rozvojom, úctou a vzájomným rešpektom. Každý sa rozlúčil šťastný s mnohými nezabudnuteľnými zážitkami a obohatený o nové informácie z kongresu, takže sa stretneme opäť v roku 2021.

Doc. Viktória Herencsár, ArtD.

Workshop monotypie v Ostrave

V termíne od 11. do 15. novembra 2019 sa na Katedre grafiky Fakulty umění Ostravskej univerzity v Ostrave konal Workshop monotypie a alternatívnych grafických techník pod vedením Mgr. art. Patrika Ševčíka, ArtD. z katedry grafiky FVU AU v Banskej Bystrici určený študentom katedry grafiky FU OU. Cieľom bolo ukázať základné princípy využitia techniky monotypie, ako aj naučiť študentov rôzne možnosti ručnej grafickej tvorby. Workshop bol zameraný na monochromatickú tlač, tvorbu kombinovaných viac farebných výtlačkov. Okrem základných postupov v monotypii, ktorá spočíva v príprave grafickej predlohy na hladkej ploche a jej prenesení na papier, bol kurz zameraný najmä na využitie experimentálnych možností, ktoré táto technika ponúka – použitie valca, pečiatkového princípu tlače, tlače povrchových textúr z rôznych materiálov, transponovanej kresby, frotáže a práce pomocou autorských šablón. Študenti ocenili možnosti tejto techniky, jej využitia a praktický prínos pre ich budúce štúdium a vlastnú tvorbu.

Patrik Ševčík, foto a.a.

Profesor Didi novým dekanom FMU AU

Predvolebné zhromaždenie akademickej obce spojené s predstavením kandidátov na funkciu dekana FMU AU a následnou voľbou sa uskutočnilo 18. decembra 2019 v budove FMU AU v Banskej Bystrici. Volebná komisia pre voľby kandidáta na funkciu dekana FMU AU v Banskej Bystrici zverejnila zoznam kandidátov na funkciu dekana FMU AU pre volebné obdobie rokov 2020 – 2024 v abecednom poradí: prof. PaedDr. MGA. et Mgr. Vojtech Didi, doc. Mgr. art. Mária Strenáčiková CSc. a Mgr. art. et Mgr. Peter Špilák PhD., ArtD. Po ukončení prezen-

tácií a následnej diskusii s kandidátmi na funkciu dekana vykonali členovia AS FMU AU voľbu, ktorej výsledky boli zverejnené ihneď po podpísaní zápisnice členmi volebnej komisie.

Novým dekanom fakulty sa stal profesor Vojtech Didi (na snímke), keď z 10 platných hlasov dostal 9, jeden člen akademického senátu sa zdržal hlasovania. Zostávajúci dvaja kandidáti na funkciu dekana sa po prezentácii svojich programov vzdali kandidatúry.

(in), foto (vb)

Ďalší úspešný projekt Erasmus+

V týchto dňoch sme uzatvárali Projekt 2018 programu Erasmus+ (číslo zmluvy 2018-1SK01-KA103-045856) v akcii: Mobility študentov a zamestnancov VŠ v rámci krajín programu.

Výtvarný ateliér Malování - Kreslení: M. Chovancová, J. Škvarková, J. Majerová

Záverečná správa pre Národnú agentúru obsahovala zaujímavú bilanciu, ktorú sa podarilo za obdobie od 1.6.2018 do 30.9.2019 naplniť. Úspešné boli predovšetkým mobility zamestnancov v aktivitách výučby v počte 23 mobilít a 7 školení ako aj študentské mobility v aktivitách štúdiu v počte 35 a stáží 27 mobilít. Išlo nielen o tradične naplnené mobility outcoming, ale aj o mobility incoming. Javia sa jednoznačne obohacujúce pre akademický život našej univerzity.

Súčasnou projektov Erasmus+ sú priebežné kontroly plnenia agendy plánovaných mobilít „zvonka“ i „zvnútra“. Takou bola systémová kontrola externej audítorskej firmy Audit Centre, s. r. o. Bratislava, ktorá z poverenia Národnej agentúry Erasmus+ vykonala na našej univerzite celkovú kontrolu plnenia záväzkov (kontrola postupov a procesov používaných pri riadení a realizácii

projektov, zabezpečenie kvality mobilít a súlad s pravidlami Univerzitnej Charty Erasmus ako aj finančné riadenie projektu a jeho účtovanie) v dňoch 14.10. – 16.10.2019. Inštitucionálna koordinátorka Akadémie umení doc. Jana Škvarková, ArtD. si spolu s administrátorkami univerzitnej agendy Ing. Martou Bakaljarovou a Bc. Janou Majerovou vypočuli od audítorov pozitívne hodnotenia na celkový stav minulých i prebiehajúcich projektov. Vyzdvihli najmä hodnotený Projekt 2017, v ktorom Akadémia umení získala vysoké konsolidované ohodnotenie. Získali sme 97 bodov z celkového počtu 100. Nešetřili slovami spokojnosti aj s dopadmi mobilít na odborný rast jednotlivcov a dopadmi v súvislosti s novými projektmi, ktoré sa práve vďaka Erasmus+ uskutočnili alebo sa plánujú uskutočniť. Písomnú správu výsledkov auditu očakávame v týchto dňoch. >>

Národní galerie Praha: M. Hučalová, I. Zakharová, J. Škvarková, J. Majerová

Pozitívne hodnotenie, pozitívne skúsenosti

V lete 2019 sa uskutočnila k Projektu 2018 administratívna kontrola stáží našich študentov v Prahe. Inštitucionálna koordinátorka Erasmus+ spolu s administrátorkou projektov Bc. Janou Majerovou navštívili pracoviská šiestich kultúrnych inštitúcií, kde naši študenti pôsobili. Hodnotenia iniciatív študentov Lucie Rakúsovej, Michaely Hučalovej, Michaely Chovancovej, Dominiky Kováčikovej, Martina Kačmareka, Daniela Mališa, Gabriela Vargu a Filipa Glega boli zo strany ich zamestnávateľov vysoko pozitívne. Teší nás, že pozitívne hodnotenie vyslovili aj študenti. Nešetrili slovami chvály na možnosti, ktoré im pracoviská poskytli. Ocenili prístup svojich kolegov a možnosti získania nových poznatkov a zručností, ktoré využili v praxi.

Veríme, že pozitívne skúsenosti všetkých účastníkov mobilít ovplyvnia aj ďalších záujemcov na Akadémii umení.

Doc. MgA. Jana Škvarková, ArtD.

*Slovenský gitarový orchester na State Conservatoire Salerno.
Študenti FMUK. Rumanová, J. Sivák, L. Porteleki, M. Medved'*

Mladá pamäť v Košiciach

Výstava najmladšej generácie výtvarných umelcov, ktorých spája štúdium na Katedre maľby FVU AU v Banskej Bystrici pod názvom „Mladá pamäť“, sa zamerala na fenomén pamäte, v kontexte prizmy mladého autorského vnímania súčasnej spoločensko-kultúrnej situácie na Slovensku.

Selektívny charakter

Individuálne a dynamické autorské prístupy, v médiu maľby, sa v rámci témy výstavy obsahovo dopĺňali. Prezentovaná kolekcia prác ponúkla jeden z možných pohľadov na vnímanie minulosti v kontexte súčasných reálií a autorskej poetiky. Pamäť má selektívny charakter. Vnímanie mladej generácie súčasných autorov/autoriek je kľúčové pre pochopenie reflexie uvedenia si emočných a faktografických nánosov minulosti na našu prítomnosť, naše konanie a motivácie. Výstava pracovala v relatívne širokom zábere autorských poetík, ktoré mapujú vnímanie od intímnych spomienok po dejinné súvislosti a navzájom ich kriticky prehodnocujú. Mozaika jedného z možných pohľadov na uvedenú tému

má charakter sondy, ktorá sleduje snahu súčasných autorov/autoriek porozumieť sebe samým a zároveň vyjadriť svoj názor na súvislosti, ktoré definujú našu prítomnosť a v konečnom dôsledku determinujú budúcnosť.

Zhodnocovanie vzťahu k sebe a svetu. Jednou z výrazných stratégií súčasnej maľby je introspektívna tematizácia samotného autorského procesu. Vybraní umelci najmladšej generácie zhodnocujú individuálny vzťah k sebe ako tvorcom a svojej súvislosti k svetu – napriek relatívne nízkemu veku a skúsenostiam považujú za relevantné tieto procesy už zhodnocovať. Naznačuje to generačné posuny v kontextualizácii pamäte a jej významu. Skoré kritické vnímanie inštitucionalizácie umenia (tak v procese vzdelávania ako aj následnej umeleckej prevádzke) je reakciou na znehľadnené formy prezentácie umenia a pozíciu umelca nastupujúceho do ich foriem. Nie sú to nutne len ekonomické faktory – neoliberalne stratégie procesy akcelerujú, no nie sú jedinou príčinou. Vybraní autori obrátením sa na pamäť vnútorného prežitku sa vyhraňujú voči spektakularizácii vizuálneho obrazu.

Výstava sa tak stala zároveň kritickým zhodnotením, do akej miery je introspektívna metóda analytická a do akej reakčná – a do akej to samotní autori vedome reflektujú.

Výstava sa konala v čase od 21. 11. – 15. 12. 2019. Šopa Gallery, Košice. Vystavujúci umelci: Michael Luzsicza, Magdaléna Masárová, Kristína Pechová, Michaela Šuranská, Šimon Tóth, Dušana Vrbovská, Tomáš Zifčák. Kurátori výstavy: Ján Triaška, Adam Macko. Výstavný projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia a mesto Košice. Výstava sa uskutočnila v spolupráci s Katedrou maľby FVU AU v Banskej Bystrici.

Rozhovory

diskusný formát Natálie Šimonovej

Natália, študuješ maľbu v štvrtom ročníku bakalárskeho štúdia. Čo ťa viedlo ku maľbe a čím sa zaoberáš vo svojej tvorbe?

Musím zablúdiť trochu do minulosti, až k strednej škole. Bola to zhoda náhod. Pôvodne som mala vypísanú prihlášku na herectvo, ale vykašľala som sa na prijímačky. Moje kroky potom viedli na výtvarnú školu. Nezobrali ma na grafiku, tak ma strčili na maľbu a zostala som tam. Následne prichádzali roky blúdenia a vzdoru až som si uvedomila, že maľba je to, čo v živote chcem. Aktuálne pracujem na zobrazení socialistických ihrísk a štúdiu ich štruktúr. Maľujem so skutočnou hrdzou, olejom, ale tiež sa venujem aj frotážam a akčným polohám v maľbe. Len okrajovo podotknem, že okrem maľby sa tiež od roku 2014 venujem tvorbe autorského konceptuálneho šperku.

Zaviedla si na fakulte výtvarných umení Diskusný formát Rozhovory. Ako by si ich definovala a čo vlastne sú Rozhovory?

Diskusný formát Rozhovory koncipujem už od počiatkov tak, že sa zameriavam hlavne na ranú tvorbu, ale i život etablovaných výtvarníkov a teoretikov. Ide mi o priblíženie akademických rokov každého môjho hosťa študentom. Začínam otázkami o detstve, rodine a postupne sa dostávame ďalej. Moji hostia mi často hovoria, že si urobili náhľad do minulosti a pripomenuli si časy minulé aj práve vďaka diskusii a to ma teší.

Založiť niečo podobné nie je len záležitosťou jedného dňa. Pamätáš si na prvý impulz až po realizáciu prvého stretnutia, ale aj kedy to približne bolo?

Približný obraz projektu bol v mojej

hlavne asi trištvrte roka predtým, viedlo ma k tomu predošlé negatívne obdobie v mojom živote. Konceptia sa mi načrtla sama na výstave prof. Ľudovíta Hološku v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici. Výstava ma absolútne uchvátila, návštevníkovi predstavila predo všetkým študentské roky profesora. Asi o týždeň neskôr sme sedeli s priateľmi maliarmi v Banskoštiavnickej čajovni. Tam som si uvedomila, že nastupujúca generácia výtvarníkov nemá zodpovedané mnohé otázky. Ešte pol roka mi trvalo dať dokopy Rozhovory tak, ako ich poznáme dnes. Bola som naivná a myslela si mnohé, napríklad, že dostanem grant prípadne inú podporu na tlačenie propagačných materiálov a podobne. Samozrejme, nebolo tomu tak. Moja prvá hostka bola vo februári 2019 maliarka a pedagogička Jana Farmanová.

Odvtedy ubehol takmer rok. Organizuješ ich v nejakých konkrétnych intervaloch, alebo to záleží aj od časovej vyťaženia či už teba alebo samotných hostí?

Rozhovory som organizovala doposiaľ každý druhý týždeň, zvažujem nový spôsob, kedy by som ich realizovala len raz mesačne. Pred každým stretnutím pre mňa nastáva dôkladná príprava. Vždy dbám na to, aby som o hosťovi vedela všetky dostupné informácie. Mám šťastie, že každého môjho doterajšieho hosta mám načítaného roky dopredu, tak si informácie len pripomínam. Moja príprava zahŕňa vytvorenie pozvánok, otázok až po vyčlenenie miesta v ateliéri, kde sa diskusia konajú. Všetko toto a mnohé ďalšie veci robím prevažne ja sama. Nesťažujem sa, počítala som s tým a zároveň si stále myslím, že ďalší človek „v tíme“ by bol pre mňa len záťažou. Ak sa niečo nepodarí je to len na mne, a naopak. Vyťažená som stále, niekedy viac, inokedy veľmi. (smiech) Samozrejme vždy prihliadam aj na zaneprázdnenosť hostí, hlavne čo sa časového hľadiska týka. Každý jeden prejde tiež prípravou, prosím si od nich študentské kresby,

maľby, pozvánky na výstavy prípadne fotografie a ak môj hosť chce prejdeme si kostru otázok, ale to nie je pravidlom.

Akých hostí si už na Rozhovorochoch mala?

Už spomínanú maliarku Janu Farmarovú, ďalej grafika a konceptuálneho výtvarníka Patrika Ševčíka, maliara a reštaurátora Milana Hnata, grafika a konceptuálneho výtvarníka Martina Derneru, sochárku Evu Masarykovú (vpravo hore) a doposiaľ posledný hosť bol konceptuálny umelec Miroslav Nicz (foto hore). Všetci moji doterajší hostia zároveň pedagogicky pôsobia na Fakulte výtvarných umení v Banskej Bystrici.

Nakoľko to nie sú len maliari je tvojím zámerom aj prostredníctvom tohto formátu prepájať katedry a vytvoriť priestor na stretávanie študentov z rôznych ateliérov?

Iste, presne si to vystihol. Zároveň sa snažím týmto spôsobom aspoň z malej časti nadchnúť študentov, podobne ako som nadšená a zapálená pre umenie aj ja. (smiech) Postupne vidím skupinkovanie sa, prípadné malé diskusie pri pive.

Škoda, že nie sú otvorenejší mohli by sme medzi sebou pokojne prezentovať práce a týmto spôsobom si skúšať obhajoby a trochu sa zdokonaľiť i v používaní umeleckých termínov.

Darí sa ti to?

Dúfam, že aspoň v malej miere áno. Určite by to mohlo byť lepšie ako som už načrtla, študenti by si mohli uvedomiť aké máme šťastie slobodne študovať a stretávať sa a byť v tomto smere aktívnejší a nebať sa.

Navštevuješ aj formát katedry IDM Raňajky v Ďatelinke. V čom sú Rozhovory odlišné a v čom sa dopĺňajú s Raňajkami v Ďatelinke?

Je podstatné pripomenúť, že diskusný formát Raňajky v Ďatelinke bol na Fakulte skôr než Rozhovory. Nechcela som vytvoriť rovnako koncipovaný formát, ale možno vyplniť malú medzeru, ktorú som na fakulte videla. Raňajky v Ďatelinke hodnotím ako veľmi kvalitnú platformu a nie je tajomstvo, že sa s organizátormi vzájomne podporujeme a dokonca okrem toho, že sme kolegovia tak sme aj priateľmi.

Nakoľko ide o tvoju iniciatívu hlavne pre študentov, s akými ohlasmi sa stretávaš?

Stretávam sa prevažne s pozitívnymi reakciami. Vždy sa poteším konštruktívnej kritike i pochvale, ale myslím si, že nemôže niekto niečo hodnotiť, keď tam nebol, i to sa mi už stalo v pár prípadoch. Častokrát za mnou chodia študenti a hovoria mi, že diskusiu vediem ako moderátorka, prípadne, že sa cítia ako súčasť performance, či divadla. Uznávam, že Rozhovory vediem svojsky, ale moderátorka nie som. Je pre mňa primárne, aby sa diváci i host' zabávali a dozvedeli sa vzájomne niečo nové a to som zatiaľ podľa mojich štatistík splnila pri každom jednom stretnutí.

Na jedných z predchádzajúcich Rozhovorov si oznámila, že najbližšie budú až po novom roku kvôli časovému vyťaženiu spojeného s bakalárskym ročníkom. Kedy teda plánuješ najbližšie stretnutie a vieš povedať aj s kým by malo byť?

Najbližšie Rozhovory plánujem vo februári. V mojom otvorenom zozname hostí zatiaľ figuruje prof. Ľudovít Hološka, Ivana Sláviková, Peter Janáčik, ale i po prvýkrát teoretička Katarína Rusnáková. I vďaka týmto hosťom by mali byť Rozhovory iné na čo sa veľmi teším.

Kde sa ľudia dozvedia viac o predchádzajúcich stretnutiach ale aj o samotných Rozhovoroch?

Založila som stránku na sociálnej sieti Facebook, volá sa Diskusný formát Rozhovory a nájdete tam všetky podstatné informácie. Tiež ma ľudia môžu kontaktovať na mojom súkromnom účte, ktorý mám na spomínanej sociálnej sieti kde ľuďom vždy rada zodpoviem na všetky otázky. Čo sa týka propagácie Rozhovorov tak ďalej visia v priestoroch Výtvarnej fakulty pozvánky na najbližšie diskusie. Plánujem aj na tomto časom popracovať a manažérsky všetko kvalitnejšie zastrešiť.

Martin Bízik

Natália Šimonová (*1995)

študuje štvrtý ročník v Otvorenom ateliéri maľby, ktorý pedagogicky vedie Mgr. art. Rastislav Podoba ArtD. na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Prevažne sa vo svojej tvorbe venuje zobrazovaniu zanedbaných fragmentov urbánnej krajiny a taktiež spracováva tému socialistických ihrísk a ich štruktúr. Od roku 2019 organizuje na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici sériu diskusií s výtvarníkmi a teoretikmi, ktorá nesie názov Diskusný formát Rozhovory.

Iný uhol pohľadu Patrície Marikovskej

V monodráme Butterfly Affect, ktorú divadlo FDU AU ponúklo v repríze v polovici novembra dostala príležitosť zažiariť Patrícia Marikovská. Možno povedať, že príležitosť uchopila všetkými desiatimi. A takto sa nám, takpovediac telegraficky, predstavila:

- Pochádzam z Medzeva, teda z lokality, ktorú preslávil iný rodák – exprezident Rudolf Schuster. Študujem v piatom, magisterskom ročníku herectva.

Keď už hovoríte o sebe, skúste priblížiť aj hru...

- Hra je o žene, ktorá trpí histriónskou poruchou osobnosti, čo je závažné psychické ochorenie. Márne sa snaží otehotnieť, hoci všetky lekárske vyšetrenia u viacerých doktorov hovoria o tom, že je v poriadku. V závere vyjde najavo, že je to práve psychika, ktorá zapríčiňuje to, že nemôže otehotnieť.

Našli ste v tom? Či vám vyhovujú typologicky iné postavy?

- Áno, našla. Boli tam miesta, ktoré som si musela hľadať, ale viac-menej mi to

sadlo, pretože scenár sme písali spoločne s Petrou Kovalčíkovou a Katkou Vozárovou.

K čomu vlastne inklinujete? Chcete sa niečomu podobnému venovať aj v praxi?

- Nuž, osobne by som možno aj chcela, ale ešte neviem, čo bude. So žiadnou stárou scénou zatiaľ nespolupracujem. Čo bude teda po škole a čo prinesie budúcnosť, to sa necháme prekvapiť.

Len v skratke, čím vás vybavila škola?

- Viete čo, škola mi dala veľmi veľa. Pretože už po prvom ročníku som veci, čo sa týka herectva, začala vnímať úplne inak ako dovtedy. Začala som sa na herectvo aj na všetky predstavenia pozerať z úplne iného uhľa pohľadu. Je to na dlhú reč, keď chceme hovoriť o tom, čo všetko mi škola dala, ale bolo toho neúrekom a absolútne neľutujem svoje rozhodnutie, že som si zvolila práve Akadémiu umení.

(ba), foto (vb)

Kompozičné dielne II.

- Gitara

Zámerom a ideou vzniku (2014) projektu Kompost bolo skvalitnenie vysokoškolského výučbového procesu a vytvorenie lepšieho dialógu vo vzťahu medzi skladateľom – interpretom – teoretikom umenia – publikom ako aj posilňovanie a zlepšovanie väzieb v hudobnej komunite.

Gitarové kvarteto počas koncertu

Teória sa stretla s praxou

V minulosti sa uskutočnili interné kompozičné dielne a koncerty, zamerané na cimbal, flautu a oficiálny prvý ročník bol venovaný Editácii partitúry. Projekt Kompozičné dielne II. – Gitara bol spolufinancovaný Nadáciou Tatra banky a odohral sa v priestoroch FMU AU, kde sa stretla teória s praxou. Dramaturgickú koncepciu kompozičných dielní II. pod hlavičkou projektu Kompost, zameranú na nástroj gitaru, navrhla Anna Paluchová (Didi) a Ján Králik pre podporu skvalitnenia vzdelávania a rozširovania povedomia tejto témy v oblasti hudby. Ako externý lektor bol pozvaný skladateľ mladej slovenskej generácie Daniel Chudovský. Etabloval sa nielen doma, ale aj v zahraničí. Momentálne pôsobí v orchestri pre súčasnú hudbu v Bruseli – Orchestra Musiques Nouvelles Petit Bruxelles. Troji lektormi z domácej FMU AU boli skladateľka Anna Paluchová (Didiová), skladateľ a gitarista Ján Králik a gitarista Adam Marec. Tri verej-

né prednášky boli zamerané na význam komponovania pôvodnej literatúry pre gitaru, autoreflexie kompozícií pre gitaru, či už v sólovej, alebo v komornej hre. Interpreti zhodnotili technické úskalia nástroja z opačnej pozície ako skladateľa. Nastal tak dialóg s účastníkmi – študentmi o vzájomnej korelácii medzi skladateľom – interpretom. Individuálne kompozičné dielne (KD), konzultácie rozpracovaných/hotových skladieb aktívnych účastníkov s lektormi (KD) a následné overenie skladby do praxe s členmi ansamblu Kompost pod vedením Anny Paluchovej a gitarového kvarteta (Matúš Medveď, Ondrej Konečný, Jaroslav Hell, Ján Králik) pod vedením Jána Králika vyvrcholili na slávnostnom koncerte 27. októbra v Kuzmányho Koncertnej sieni na FMU AU, ktorý nadviazal na ďalšiu dôležitú etapu vzťah medzi skladateľom – interpretom – teoretikom umenia – publikom.

Poltucet premiér

Vďaka projektu vzniklo 6 celosvetových premiér pre sólo gitaru až po spojenie gitary s ansambлом Kompost. Skladby otvorili možnosti aj súčasným technikám hry na gitaru. Garantom projektu je skladateľ a rektor Akadémie umení prof. Vojtech Didi. Skupinové prednášky pre pasívnych aj aktívnych účastníkov boli koncipované do troch verejných prednášok, kde si utvrdili študenti a odborná verejnosť už nadobudnuté vedomosti a rozšírili ich o nové poznatky z danej problematiky. Individuálne dielne (ID) pre aktívnych účastníkov – coaching / analyzovanie / konzultácia a editovanie partitúr a partov rozpracovaných, hotových skladieb aktívnych účastníkov, lektori: Paluchová, Chudovský, Králik, Marec. Študenti mali možnosť do hĺbky zanalyzovať vlastné pôvodné kompozície pre gitaru a overiť tak partitúru s praxou (k dispozícii na KD ID ansambel kompost, gitarové kvarteto).

Mgr. art. Anna Paluchová, ArtD.

Výstavy a aktivity Stredoslovenskej galérie

Stredoslovenská galéria

BETHLENOV DOM, DOLNÁ 8:

Ako na umenie... 2 / príroda a krajina
(1. 10. 2019 – 22. 3. 2020).

Edukatívno-prezentačná výstava diel z galerijnej zbierky

Nižšie úrovne

- výstava potrvá do 2. 2. 2020.

Vystavujúci autor: Rastislav Podoba.

HYDROZOA – stála expozícia Stana Filka.

Časť druhá / PAVILÓN:

František Demeter & Tomáš Džadoň
(27. 6. 2018 – 30. 6. 2019).

PRETÓRIUM, NÁM. Š. MOYSESA 25:

Keres kultura! Robíme kultúru!

(súčasnú umenie a rómska identita)
výstava potrvá do 23. 2. 2020.

VILA D. SKUTECKÉHO, HORNÁ 55:

Pripravujeme novú stálu expozíciu Dominika Skuteckého. Vilu otvoríme po zrenovovaní interiéru a reínštalácie expozície 13. marca 2020.

Zrenovované – Stála expozícia Dominika Skuteckého.

Vystavujúci autor: Dominik Skutecký.

PODUJATIA A SPRIEVODNÉ AKTIVITY:

Celoročne – Vila D. Skuteckého: Zábavný skicár – pre najmenších návštevníkov – Detský tlačený sprievodca expozíciou – Galerijné kufriky – Holokaust a osudy D. Skuteckého.

PONUKA PRE ŠKOLY:

SSG realizuje tvorivé dielne, animácie a lektoráty pre materské, základné a stredné školy, školské kluby, základné umelecké školy a centrá voľného času.

Bližšie informácie na www.ssgbb.sk.

SSG, Dolná 8, 975 90 B. Bystrica,

tel.: +421 48/470 16 15, ssgbb@ssgbb.sk, www.ssgbb.sk, fcb.

Voľný vstup do SSG každú poslednú nedeľu v mesiaci počas roku 2019

Naši jubilanti

Február 2020

65 rokov – Maria Pantke

65 rokov – František Ďuriančík

Marec 2020

50 rokov – Mgr. Aleš Solárik, ArtD.

65 rokov – prof. MgA Juraj Filas

Jubilantom v mene zamestnancov, študentov a sympatizantov školy srdečne blahoželá a do ďalších rokov praje redakčná rada veľa zdravia, šťastia, inšpirácie, tvorivých síl a pohody v osobnom i profesijnom živote.

Zaznamenali sme

Štefan Babjak knižne

Profesorka Mária Tomanová je autorkou knižnej monografie o Štefanovi Babjakovi, ktorú uviedla do života v rámci osláv 60. výročia Štátnej opery v Banskej Bystrici. Babjak bol popredným operným, operetným a muzikálovým spevákom, členom DJGT v Banskej Bystrici od roku 1959. Spevu sa venujú aj štyri z jeho piatich detí - Štefan Babjak ml., Martin Babjak, Ján Babjak a Terézia Kružliaková.

Hudáčková v Grécku

Bakalársky film (In)visible worlds/(Ne)viditeľné svety študentky Katedry dokumentárnej tvorby FDU AU v Banskej Bystrici Zuzany Hudáčkovej sa prebojoval v kategórii Short Documentaries na medzinárodný filmový festival Select Respect Film Festival 2019. Festival sa uskutočnil 21. – 23. novembra v meste Thessaloniki (Grécko).

Nowhere Near

Názov výstavy, ktorej vernisáž sa uskutočnila koncom septembra v Múzeu moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach (autori Štefan Balázs, Katarína Balúnová, kurátor Martin Kudla), odkazuje k Warholovmu výroku "I am from nowhere" a zároveň je frázou, ktorá značí „vôbec nie blízko“, čo odkazuje k neustálemu výtvarnému hľadaniu autorov. Napriek elementárnej znakovosti, alebo práve vďaka nej, možno v Balázsovom diele čítať viacvrstvové odkazy a významy. Opakovanie kruhových foriem poukazuje na symboliku idealizovaných pôdorysov miest a ne-miest, labyrintov a v neposlednom rade na nemennú, harmonickú energiu vesmíru. Jiří Valoch opisuje túto cestu ako objavovanie jedinečných riešení v podobe prepojenia lapidárneho geometrického delenia plochy obrazu a jeho expresívnej artikulácie. Pri uvažovaní o spojitosti medzi urbanizmom a geometrickou abstrakciou v maľbe, Katarína Balúnová skúma problémy súčasnej spoločnosti v nadväznosti na priestor mesta, architektúru, ale aj sociálne vzťahy, koncept domu a domova, „(ne)bývanie“, fyzické či mentálne bezdomovectvo.

Nebo – peklo

Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezno ponúkol koncom októbra

premiéru inscenácie Nebo – peklo. Na motívy hry Petra Karvaša ju upravila študentka FDU AU Lucia Rakúsová, ktorá hru aj režiovala. Výtvarná spolupráca Jaroslav Daubrava, kostýmy Miroslav Daubrava.

Pod zemou i Prepjekne

Laboratórium Výrobné družstvo na Hornej ulici v Banskej Bystrici ponúklo od 30. októbra do 4. novembra záujemcom výstavu Pod zemou ako prezentáciu výsledkov maliarskeho workshopu. Podpísal sa pod ňu Ateliér Startup katedry maľby FVU AU s vedúcim Jánom Traiškom. Vystavujúci: Nikola Hľadajková, Martin Kačmárek, Šimon Tóth, Kristína Barenčíková, Barbora Durajová, Peter Mičák, Rastislav Olejár, Michael Luzsicza, Kateřina Kocourková a Ema Gažíková. Galéria FX sa stala 5. – 18. novembra zasa dejiskom výstavy Prepjekne, pod ktorú sa podpísala naša AU, Akademia sztuk pieknych (Vroclav) a Univerzita T. Baŕu (Zlín). Vystavovali Ute Deutz (Berlín), Magda Grzybowska (Vroclav), Grażyna Jaskierska-Albrzykowska (Vroclav), Sabina Psotková (Zlín), Vladimír Kovařík (Uherské Hradiště), Jozef Suchoža / Borša – kurátor a Richard Vodička (Staré Město).

Prezentácia tradičnej čínskej medicíny

Určite neľutovali tí, ktorí 27. novembra prijali pozvánku v mene profesora Li Chun-Ri na čínsky čajový ceremoniál a krátku prezentáciu tradičnej čínskej medicíny v zasadačke rektorátu Akadémie umení v Banskej Bystrici. Konfuciova učebňa tradičnej čínskej medicíny na Fakulte zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave so sídlom v Banskej Bystrici je nezisková organizácia, ktorej cieľom je posilniť spoluprácu medzi Čínou a Slovenskom v oblasti vzdelávania, podporovať a propagovať rozvoj čínskeho jazyka a medicíny, zvyšovať porozumenie a priateľstvo medzi ľuďmi v Číne a na Slovensku.

Koncert hostí z Litvy

FMU AU pripravila na 11. decembra v Cikkerovej sieni banskobystrickej radnice koncert umelcov z Litvy, v ktorom účinkovali Valentina Vadoklienė (soprán) a Tatjana Romaškina (klavír).

V programe zazneli skladby J. S. Bacha, G. Cacciniho, G. Pucciniho, R. Straussa, A. Kačanauskasa, V. Kairiūkštisa, J. Gruodisa, A. Remesaho, Z. Virkšasa, C. Kiuiia, N. Rimského-Korsakova, S. Rachmaninova.

Dni otvorených dverí FVU i FDU

Uvažujete o štúdiu výtvarného umenia a chcete sa dozvedieť viac o možnostiach štúdia a prijímacích pohovoroch?

S touto pozvánkou sa obrátila na verejnosť s Dňom otvorených dverí fakulta výtvarných umení Akadémie umení 22. októbra. V tento deň sa otvorili pomyselné i tie reálne dvere vo všetkých ateliéroch fakulty, kde sa predstavili katedry: Grafika – Intermediá a digitálne médiá (IDM) – Maľba – Sochárstvo. Záujemcovia mohli zažiť výučbu nazivo, porozprávať sa so študentmi a konzultovať svoje domáce práce s pedagógmi. Ba možnosť individuálnych konzultácií domácich prác mali už od začiatku októbra.

Dvere pre záujemcov o štúdium sa čo nevidieť otvorili aj na fakulte dramatických umení. 17. februára 2010 sa v jej priestoroch potenciálni adepti dozvedia všetko o prijímacom konaní, štúdiu i jednotlivých študijných programoch.

Cimbalové zrkadlenie

V pondelok 9. decembra sa na koncerte v Galérii Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne predstavili cimbalisti – detskí zánietenci hry na cimbal zo ZUŠ K. Pádivého v Trenčíne, poslucháči Konzervatória J. L. Bellu a Akadémie umení v Banskej Bystrici ako aj profesionáli. Koncert s názvom Cimbalové zrkadlenie predstavilo cimbal ako majstrovský nástroj, ktorý môže zaznievať aj samostatne. Súčasťou podujatia bol odborný seminár pre účinkujúcich cimbalistov pod vedením predsedu Slovenskej cimbalovej asociácie, koncertného cimbalistu Mgr. art. Martina Budinského, ArtD. Hlavným partnerom projektu bol Fond na podporu umenia.

Zimný prieskum 2019/2020

FVU AU usporiadala v polovici decembra vo svojich priestoroch prehliadku semestrálnych prác jednotlivých katedier Zimný prieskum 2019/2020.

ŠEDÁ ZÓNA

V termíne od 12. 12. 2019 do 30. 01. 2020 sa v Elektrowni – Galérii súčasného umenia v Czeladzi – v krásnom zrekonštruovanom priestore elektrárne, neďaleko Katowic koná medzinárodná výstava, ktorá prezentuje grafickú tvorbu umelcov z troch stredoeurópskych krajín (Slovenska, Poľska a Česka).

Výstavu organizovala Katedra grafiky FVU AU v Banskej Bystrici. Kurátorom výstavy je doc. Igor Bencu, akad. mal. a podľa jeho slov „Výstava ŠEDÁ ZÓNA ma za cieľ prezentovať tvorbu umelcov, ktorí chápu grafiku ako koncepčne a technologicky neohraničený priestor a naznačujú pohyb medzi štruktúralne-gestickým, geometricko-technickým a foto-realistickým výrazom. Dôležitým zdrojom tvorivých impulzov a tvorivých konceptov pre vystavujúcich autorov sú „šedé zóny, hodnotového relativizmu, osobnej intimity, socialno-kultúrnych pascí, civilizačných stretov a enviromentálneho ohrozenia.“

Patrik Ševčík, foto Elektrownia

Riaditeľ galérie Elektrownia Jan Powałka a kurátor výstavy Igor Bencu počas otvorenia výstavy

Robert Brun: Onlajnstori I., 2019, rozmer: 190 x 200 cm

ART3 – Vydáva Akadémia umení, Ulica J. Kollára 22, 974 01 Banská Bystrica.

Adresa redakcie: Rektorát AU, miestnosť č. 120, tel. 048/414 5120, fax: 048/414 5109, mobil: 0908 999 598, e-mail: ben01@centrum.sk, internet: <http://www.aku.sk>

Vychádza raz štvrtročne, nepredajné. Šéfredaktor: Mgr. Ján Beňuška, redakčná rada: doc. Mgr. art. Matúš Olňa, PhD. (predseda), doc. Mgr. art. Mária Strenáčiková, CSc., doc. Igor Bencu, akad. mal., Mgr. art. Katarína Burdová, prof. MgA. Michal Murin, ArtD., doc. Mgr. Art. Eva Cáhová, ArtD., Marta Holécyová, Mgr. Ján Beňuška. Grafický dizajn a DTP spracovanie: Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD. Tlač: EQUILIBRIA, s. r. o., EV 5325/16, ISSN 2453-7349, ISBN 978-80-89555.65-9, EAN 9788089555659